

Граждански съвет към Висшия съдебен съвет на Република България

Civil Council with the Supreme Judicial Council of Republic of Bulgaria

ПРОТОКОЛ № 60

от заседание на Гражданския съвет към ВСС,

проведено на 05.07.2019 г.

Днес, 5 юли 2019 г., петък, от 9:30 ч. в Пресцентъра на ВСС в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание на Гражданския съвет към ВСС, на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Мария Карагъзова – председател на Гражданския съвет от НПО (председател на Асоциация „Форум”), упълномощена за днешното заседание да представлява Асоциацията на прокурорите в България;

Г-жа Татяна Лисичкова – правен експерт на Асоциация „Форум”;

Г-жа Росица Велкова – председател на Българската съдийска асоциация, упълномощена за днешното заседание да представлява Център за приложно-правни изследвания и практики;

Г-жа Светла Дерменджиева – председател на УС на Камарата на независимите оценители в България;

Г-н Ясен Тодоров – член на УС на Камарата на следователите в България;

Г-жа Евелина Аврамова – зам.-председател на УС на Националното сдружение на съдебните служители;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на УС на Сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“;

Г-н Александър Николов – председател на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-н Любомир Герджиков – председател на УС на Сдружение „Камара на арбитражните и на съдебните експерти в България“;

Г-н Дойчин Благоев – юридически съветник на Сдружение „Камара на арбитражните и на съдебните експерти в България“;

Г-жа Веселина Попова – председател на УС на Сдружение „Сефита“;

Г-жа Йорданка Тодорова – юридически съветник на Сдружение „Сефита“;

Г-н Ильо Хаджиминчев – член на Сдружение „Сефита“;

Г-н Георги Ангелов – зам.-председател на Съюза на съдебните заседатели в България;

Г-н Николай Михайлов – председател на Съюза на младите юристи;

Г-н Йосиф Герон – зам.-председател на Съюза на юристите в България;

Г-н Михаил Бояджиев – пълномощник на Фондация „Институт за правна информация“.

Гости на заседанието:

Г-жа Цветелина Янкова – журналист от „Правен свят“;

Г-н Пламен Колев – председател на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства;

Г-н Огнян Стоичков – член на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства;

Г-н Янко Симеонов – гл. експерт в Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Професия „съдебен служител“. Перспективи и проблеми. Промяна на политиката, прилагана спрямо служителите в администрацията в органите на съдебната власт.

2. Подобряване функционирането на органите на съдебната власт (ОСВ), чрез унификация на правилата и процедурите за работа на администрацията в ОСВ.

Вносител и докладчик: г-н Александър Николов, Председател на УС, Сдружение на администрацията в органите на съдебната власт

3. Обсъждане на Годишния доклад на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства (СРС) за 2018 г., проблемни области и предложения за промяна в нормативната база, с цел подпомагане и подобряване работата на правоохранителните и правораздавателни органи със СРС.

Вносител: Сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“

Докладчик: представител на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства; г-жа Богдана Лазарова, Председател на УС, Сдружение

„Академия за изследвания в сигурността и отбраната“; Становище от: г-жа Мария Карагьозова, Председател на УС, Асоциация „ФОРУМ“

4. Препоръки за публично оповестяване на приетите в администрациите на съдилищата вътрешен ред за работа с участници в съдебния процес, включително с граждани и организации.

Вносител и докладчик: г-жа Веселина Попова, Председател на УС, Сдружение „СЕФИТА“,

Забележка: точката е внесена и включена в дневния ред на заседанието на 31 май 2019 г. по предложение на Камарата на арбитражните и съдебни експерти (КАСЕБ), инж. ик. Любомир П. Герджиков, Председател на УС, с настоящия дневен ред се включва повторно за разглеждане от името на Сдружение „СЕФИТА“, с идентично съдържание.

5. Организационни въпроси.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪОЗОВА: Добър ден, колеги.

За днешното заседание г-жа Велкова е упълномощена от г-жа Георгиева да представлява ЦППИП. Г-н Иванов – председател на АПБ, ме упълномощи да представлявам Асоциацията в заседанието днес.

Дневният ред е от пет точки, като първа и втора ги обединяваме след съгласуване с вносителя и докладчика по точките – г-н Николов. Материалът по точките беше изпратен на всички вас по електронните пощи, надявам се, че сте се запознали. Днес той ще представи само акцентите от материала и коментарите от негова страна. Заповядайте, г-н Николов.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Здравейте, благодаря на всички за вниманието. Няма да чета материала, както каза и г-жа Карагьозова, надявам се всеки от вас да се е запознал. Ако имате след това конкретни въпроси, на разположение съм да отговоря.

Принципно цялото изложение, което сме предоставили, сме го представяли многократно и пред кадровия орган на съдебната власт. Какви са основните проблеми според нас. Както сме започнали в самото начало, а именно според нас е необходимо да се направи цялостен функционален анализ и концепция на администрацията. Защо.

Вчера присъствах на проучване, което се провежда от Министерство на правосъдието, касаещо до голяма степен доверието в съдебната система и как се изгражда то. За мен лично - както за гражданите, така и за адвокатите, така и за организациите, първият сблъсък със съдебната система е именно администрацията. Когато даден гражданин влезне в даден орган на съдебната власт, първото нещо, с което се сблъсква, е

администрацията. Ако даден служител не си свърши качествено работата и не прояви необходимото уважение съответно към адвокат, гражданин или организация, до голяма степен – така сме устроени, че да си изграждаме един негативен облик върху съответния орган на съдебната власт като цяло.

На следващо място – като нещо много важно, което сме си поставили за цел ние като професионална организация, а именно унификацията на нормативната уредба, с която разполагат всички органи на съдебната власт. Какво имам предвид – до колкото е възможно и с оглед спецификите на всеки един орган на съдебната власт, нашата идея е да унифицираме правилата, по които работят. Виждам, че една от точките е именно това, касаещо вещите лица, за това как се работи различно в различните органи на съдебната власт. Това считам, че ще допринесе изключително много за доверието, което да се изгради в съдебната власт, а именно когато се работи по един и същи начин в повечето органи на съдебната власт, ще е много по-удобно, както за гражданите, така и за адвокатите, така и за организациите.

Друго нещо, което седи като предизвикателство пред съдебната администрация, е да се прецени как да се създаде дали единен класификатор на длъжностите – както беше преди, защото в момента съдебната администрация работи с три класификатора на длъжностите – един за съдилищата, един за прокуратурите, един за ВСС и НИП. Това за мен не е правилен подход. Във времето имаше един класификатор, който беше за всички органи. Защо се наложи класификатора да се раздели!? След като държавната администрация разполага с един класификатор, който урежда нормативната уредба на 140 хил. държавни служители каква е разликата ние да имаме три класификатора, които уреждат работата на 9 хил. човека. Не виждам смисъл. В тези класификатора да се уредят всички въпроси, свързани със заемането на длъжности, всички въпроси свързани – като се връщам на предишната тема по отношение на унификацията, да се създаде възможност за мобилност на съдебните служители. Когато има единни правила е много по-лесно един кадър да премине от един орган в друг. Такава възможност да кажем, че наполовина съществува.

На следващо място – обученията на съдебните служители. Обучението на съдебните служители е крайно малко. Националният институт по правосъдие колкото и да има възможност да прави такива обучения, те са крайно недостатъчни. До голяма степен ресурсът се разпределя към магистратите и този, за съдебните служители, става минимален. Колкото и ние да провеждаме такава политика на обучения, тя е крайно недостатъчна.

В разбивката съм засегнал няколко неща – норма на натовареност и стандарт на изпълнение. Вътре сме посочили пример за това как би могло да се въведе съответна норма или стандарт на изпълнение на всеки един служител, за да се знае наистина кой какво работи и как се отчита това. Защото неравномерната натовареност на различната администрация е огромен проблем. На места съдилища или прокуратури, в които има например десет дела да образотват, другаде има сто дела. Това респективно касае и самата съдебна администрация. Вътре сме посочили – ако сте се запознали с материала, примерна формула, по която може да се провери тази норма на натовареност. Висшият съдебен съвет в тази насока, със задоволство казвам, е предприел такъв подход – изготвил е методика, която предстои да премине през различни корекции докато достигне до крайния си етап.

На следващо място – нормата на натовареност, както съм го обвързал, е пряко свързана с неравномерната натовареност. В самият материал ще забележите няколко акцента, свързани с това защо се получава неравномерната натовареност между различните органи на съдебната власт.

Методиката за атестиране. Знаете, че чрез последните промени в ЗСВ се въведе една промяна, при която с най-ниска оценка съответния служител се освобождава от длъжност. При неясни критерии и показатели за оценяване това може да е един много добър инструмент в ръцете на административните ръководители да се освободят от ненужните хора. Казвам „ненужните хора“ – това е субективен критерии, защото – да, когато даден служител не работи и не си изпълнява задълженията, респективно е нормално да бъде освободен. Но също когато даден служител по една или друга причина бъде квалифициран като неудобен, също може да бъде освободен.

Следваща тема, която сме засегнали е подбор и назначаване. Изложил съм различните подходи към тази тема. Към настоящият момент правилата за назначаване са пределно ясни. Ако се изпълняват не би трябвало да има конкретни проблеми. Единствено се явява проблем със специфичните изисквания на административните ръководители, които се поставят.

За допълнителната квалификация – казах.

И последно, но не по място, са мотивацията и възможностите. Знаете, че до голяма степен заплащането е единият мотиватор за съдебните служители, който не зависи пряко от тях. Следващият мотиватор, който за мен също е изключително важен, това е уважението. За това съм развил доста подробно този елемент, какво ни остава – доброто отношение на съответните магистрати, административни ръководители и прочие.

В заключение на дотук изброеното, ще кажа, че ако ние създадем единни правила, норма на натовареност, с която всеки един служител знае какво работи, вижда се какво работи съобразно това той да получава диференцирано заплащане по изработената работа, за да няма този нюанс в заплащането и натовареността, да му се създадат възможности за израстване, мобилност на служителите от един орган в друг, вътрешен подбор – все пак държавата инвестира във всеки един служител, и ако не му се създаде необходимата среда, в която той да израства, и го изгубим навън – какъв е смисълът от всичко!?

Създаването на предпоставки за кариерно израстване на съдебните служители считам, че е изключително важно и фактор, който не бива да се подценява. Наистина това следва да е държавна политика, в която ние наливаме пари в дадени служители – не бива тези хора да ги изпускаме като капацитет.

Адекватно заплащане спрямо работата – посочих, реално оценяване – това, което го казах преди малко, да се създадат обективни критерии за оценяване. Много малко трябва на съдебните служители да им се даде, за да имат мотивация за работа. Когато един съдебен служител е реално оценен и на база това реално оценяване има адекватно заплащане и необходимото уважение, когато дойде даден адвокат, гражданин или организация, той ще бъде на подобаващо ниво да се обърне към него и ще има необходимата мотивация да го направи. В момента не мога да кажа, даже бих казал, че е пълен хаос в това отношение. Има голяма промяна в годините назад в отношението към служителите, но има още много по какво да се работи. Мотивацията, уважението и квалификацията на съдебните служители – изключително важно да разполагаме с мотивирани и квалифицирани служители.

В много кратко резюме ви представих материала. Ако имате въпроси по всеки един от показателите и критериите, които съм изложил, съм на разположение да отговоря.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Бих искала да взема думата. Аз съм работила с тази материя и категорично подкрепям доклада. Смятам, че много сериозни въпроси поставя доклада на колегата Николов. Като говорим, че изразявам категоричната позиция, че действително е необходим единен класификатор на длъжностите в съдебната система, подобно на този в държавната администрация. И за нормата за натовареност, и за критериите за оценяване – да не ги изброявам всичките, категорично подкрепям това, че почти – той се изрази много дипломатично, почти няма отношение към служителите в съдебната система или ако има такива, то те са такива по някакъв проект. Почти няма средства, възможности и капацитет в НИП. Т. е. въпросите му са действително много важни.

Но бих искала да попитам, за да изясните – това, което чух е, че въпросът за нормата на натовареност е отнасян до ВСС. Кой от тези въпроси сте отнесъл към ВСС, има ли реакции и какво се дебатира?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да, с всичките въпроси са запознати членовете на ВСС, както въпросът, свързан с методиката за атестиране. За съжаление в момента нямаме обратна връзка дали такова нещо е предприето. Нормата на натовареност, със задоволство казах, че вече е предприета такава стъпка по проект.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Включено ли е работната група, която правеше нормата на натовареност на магистратите?

АЛЕКСАНДЪР АНГЕЛОВ: Не. Отделно по проект на ВСС е разработена такава методика за натовареност и норма на натовареност. Както казах, предстои да се коригира и да се оформи цялостния документ, който да бъде представен на органите на съдебната власт.

До голяма степен сме поставяли въпроса също за унификацията на правилата. За съжаление до момента нямаме никакъв обратен отговор. Единственият лъч на надежда е, че Комисия „Съдебна администрация“ към Прокурорската колегия на ВСС прояви диалогичност и създаде работна група, свързана с класификатора, с ранговете, свързана, като цяло с това, което съм изброил, по концепция как да се случват нещата. Участвам в тази работна група, вече сме на финала да изготвим окончателен документ и при инициатива на Комисия „Съдебна администрация“ към Съдийската колегия на ВСС ще предложим каквото сме изработили и, те, ако се съгласят и го приемат, да стане единен – да стане както са Прокурорската колегия на ВСС, така и за Съдийската колегия на ВСС.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Разбирам, че няма отказ, но как си обяснявате тази инертност – подценяване на служителите за сметка на магистратите ли?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да. Знаете, че през времето сме засегнали много въпроси, свързани с финансирането на заплати, с финансирането на абсолютно всичко. Не знам по каква причина в предишния състав на ВСС нямаше такова отношение – категорично го заявявам, към съдебните служители. От встъпването на настоящия състав на ВСС – не знам точните причини, но се наблюдава едно пренебрежително отношение, negliжиране към работата на съдебните служители.

ОТ ЗАЛАТА: Към всичко, за съжаление.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: И всъщност нещо, което засяга до голяма степен – говоря за Съдийската колегия, се прави и има диалог от Прокурорската колегия. Те са водещите, те приемат всичко, което изпратих, те поеа тази инициатива и те го правят.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Докато с гражданите контактува предимно администрацията на съдилищата.

ОТ ЗАЛАТА: Те са „лицето“.

АЛЕКСАНДЪР АНГЕЛОВ: Да. Много е важно служителят да бъде мотивиран, квалифициран, да има необходимата нормативна уредба и тя да е единна за всичките органи. Респективно като отиде адвокат или гражданин, служителят ще има съвсем различно отношение. В момента ако ти решиш да смачкаш един служител, не можеш да искаш отношение към външната аудитория.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: При положение, че висеше опасността от намаляване на заплатите.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-жо Лазарова. Г-н Герон иска думата, заповядайте.

ЙОСИФ ГЕРОН: Благодаря. Ще започна с това, с което г-н Николов завърши доклада си. Като адвокат макар, че последните години следя по-малко, защото изпращам младите колеги по съдебните администрации, но много отрядно впечатление прави, че има чувствително подобряване на отношението на съдебните служители към адвокатите – вече не ни бият с папките по главите, не ни ругаят или поне са изключения.

В Съюза на юристите отдавна имахме идея, но, за съжаление, не успяхме да реализираме – да се създаде като частно учебно заведение. Но е крайно време, според нас, да се създаде професионална гимназия за служители в правната сфера, тъй като тези, които ще завършат такава професионална гимназия, ще могат да работят и в съдебна администрация, и при нотариуси, и при ЧСИ, в адвокатски кантори и т. н. В момента никой не предлага такова специализирано образование. Аз предлагам да се предложи на ВСС да влезе в разговор с Министерство на просветата за създаване на професионална гимназия за служители в правосъдната сфера – или в юридическата сфера.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Или отделни паралелки в съществуващи гимназии. По-трудно ще е с цяло училище.

ЙОСИФ ГЕРОН: Да, нека да започнем с паралелки – малките крачки са по-резултатни.

Вторият въпрос, който искам да засегна, е въпросът с натовареността и съответно адекватното заплащане. Всички сме наясно, че едни съдебни служители са страшно натоварени, други не са толкова натоварени – като се отиде в някое от районните съдилища в страната и се вижда как цари спокойствие, здрава храна, чист въздух и т. н. и като се отиде в Софийски районен съд и се чудиш как издържат там тези девойки и госпожи – безспорно, че това трябва да намери своето адекватно решение. Включително

общото ниво на заплащане на съдебните служители трябва да се преразгледа. Според нас трябва да получат едно адекватно заплащане, защото това не са магазинери, а те като магазинери ще получават по-високо заплащане и няма да имат цялата тази отговорност. Освен това ще доведе до преодоляване на дискриминацията в съдебните служители. Впечатленията са, че там, където в съдебната администрация се появят един-двама мъже в колектива има тишина и спокойствие, и всички са много мили. И, за да се преодолее сексизма в съдебната администрация, трябва да има адекватно заплащане.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря Ви, г-н Герон. Г-жа Аврамова иска думата, заповядайте.

ЕВЕЛИНА АВРАМОВА: Искам да кажа на г-н Герон, че от новата учебна година вече ще има такава паралелка – ще бъде в техникума по фризьорство. Само този директор е проявил интерес към такава специалност.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: По отношение именно на тази специалност – преди около година и половина с Министерство на правосъдието, НИП и Министерство на образованието организирахме Кръгла маса по повод създаването на специалността „съдебен служител“. В следствие всичко се разви, специалността е факт, но какво се случва по български тертип – техникум по агротехника, техникум по фризьорство, всичко, което не е свързано със съдебната администрация, за да си попълват бройките и да усвоя необходимия бюджет, създават тези паралелки. Това само по себе си – разбирате несериозността като цяло и изобщо отношението към тази специалност. Моята визия и гледна точка, за да се избегне този фактор, е да се създаде център за професионално обучение, какъвто ние имаме намерение да създадем, да привлечем качествени и подготвени служители, които наистина да бъдат подготвени за тази специалност – с конкретната материя, с конкретните знания, хора, които са преминали през системата, с дългогодишен опит, а не да се разводнява с други сфери. По никакъв начин не искам да обидя колегите, които са предприели такава инициатива, но самото по себе си, разбирате, че не може – да спасиш училище, да имаш такъв подход. Това го няма никъде по света.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. това да е допълнение към основната дейност на едно училище, а не да е основния акцент в неговата специализация.

/Говорят едновременно./

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Все пак нещо е предприето.

ЙОСИФ ГЕРОН: По-лесно е да сменим наименованието на учебното заведение, отколкото да раздвижим бюрократичната система в Министерство на образованието и да направим самостоятелна гимназия или нещо от сорта. Само искам да довърша – благодаря за тази информация. Наистина дори и в техникум по фризьорство да е – имаме примери,

че „право“ се преподава в технически университет. Разбира се, че трябва да се работи в специализирана професионална гимназия за това, но искам да кажа и няколко думи за текущото повишаване на квалификацията на съдебните служители.

Недопустимо е това да бъде negliжирано от съответните органи, които се занимават и трябва да се вмени като задължение на НИП. Говорим с конкретни програми.

ОТ ЗАЛАТА: То е вменено. Да, има.

ЙОСИФ ГЕРОН: Но не се изпълняват.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Не – изпълняват се. Въпросът е, че няма и особено ангажираност от служителите да участват в такива. Има. Говоря за нашия съд.

ЙОСИФ ГЕРОН: За това си има средства и методи.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Има проблем и по квалификацията. Но още от входа и след това последваща, но и самото нежелание. Може би немотивираността идва и от заплащането, но в крайна сметка като постъпва човек в тази система все пак трябва да даде нещо, за да иска и да получи. А проблемът е – да, има и много качествени служители, но за съжаление има много...

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Тук е свързано и с нормата на натовареност.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Не е само това.

ЙОСИФ ГЕРОН: Не е само това, има случаи, в които съдията казва да пишем срещу деловодителя му, защото не може да се справи с него – и такива фрази сме чували.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Не само това - Софийски районен съд е единственият съд, в който можеш да видиш протокола в момента на съдебното заседание и не съм видяла секретар, който да пише и да можеш да четеш протокола и там вече другите проблеми – кога излиза протокола, какво пише в него. Това също е проблем, който го има в работата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Ангелов иска думата, заповядайте.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Благодаря. Ще върна малко назад нещата. Като че ли този вариант наистина ще е работещ, но има по-добър вариант. Той е в ръцете на ВСС и на Министерството. Когато се посочи ясно, че за хора, които ще заемат такива длъжности в съдебната администрация, се изискват хора, които имат специален – условно казано, ценз или нещо друго. Ако това нещо тръгне, повярвайте ми, едва ли не всички ще направят всичко, за да имат такива специалности. Но когато сега го няма изискването и може да се сложи който си иска, по каквато и да е линия, там вече нещата няма как да станат – ние ще обучим хората, но те няма да имат своя път в живота. Така, че по-скоро трябва да се подходи от другата страна, а ще се намери кой да обучава хората.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Бих искала и аз да допълня – ако това се вкара в някакви квалификационни изисквания, тук е много тънък въпроса. Защото един съдебен служител

в повечето случаи трябва да знае поне колкото един магистрат в работата. Обаче не може да му се сложи такова квалификационно изискване, затова по-скоро е варианта на последващо обучение, отколкото има някакви предпоставени изисквания. Защото – както преди време бяха федшерите и медицинските сестри, те учеха както и лекарите.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Нека да бъде под формата на преференция при приемането.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Но че трябва да се измисли нещо и категорично трябва обучението да се засилят...

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: ...чрез валидиране на съответните знания.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: ... и това да се обвърже с атестации и т. н.

/Говорят едновременно./

ЙОСИФ ГЕРОН: Това, което предлага колегата е разумно, но наистина трябва да стане на етапи. В момента никой не предлага специализирано образование така, че ние не можем да поставим такива изисквания за заемане на длъжността. Нека първоначално това да се приема като преференции при кандидатстване и вече когато се „завърти машината“ и започне да има продукцията – хора със специално образование, тогава вече бихме могли да го поставим като изискване.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, имате ли още коментари по темата. Не виждам желаещи. Г-н Николов, какво предлагате – Гражданският съвет да приеме ли акт или как?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да и молбата ми е докладът да бъде изпратен към комисиите по съдебна администрация към двете колегии на ВСС. Вече те ако решат - ще предприемат действия.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Относно препоръката да се открият паралелки.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не, това е различно.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, да не се включва на този етап.

ЙОСИФ ГЕРОН: Защо да не се включи!?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Тъй като г-н Николов е вносител на точката.

ЙОСИФ ГЕРОН: Ако той има възражения...

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не, нямам възражения.

ЙОСИФ ГЕРОН: Предлагам текст за акт, че приемаме препоръките в доклада на г-н Николов и го изпращаме на комисиите по съдебна администрация към колегиите на ВСС. Отделно – да се препоръча разговори с Министерство на просветата за създаване на професионална гимназия, респективно специализирани паралелки.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: В момента има паралелки.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Също и с Министерство на правосъдието, защото то също има отношение.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-жа Дерменджиева иска думата, заповядайте.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря. Първо – подкрепям цялото изложение, както и материала, с който внимателно се запознах. Би било полезно преди официализирането, създаването на професионално учебно заведение да има задължение за професионална годишна квалификация – например 10, 12 или 16 учебни часа, спрямо възможностите, които могат да се предложат. И това много лесно може да влезне, ако се добави към трудовите характеристики, съгласно Кодекса на труда. Преди предложението за влизане на изисквания и т. н., ако има предлагане – това, което коментирахте, че няма посещаемост и се направят професионално с годишна професионална квалификация с брой часове по преценка и това да влезне като задължение за повишаване – както са всички европейски и не само директиви, нормативно може да се обвърже. Първа стъпка в тази посока – преди създаване, поне това да се използва, което го има във възможностите.

ЙОСИФ ГЕРОН: Исках да взема отношение, че липсва интерес. Извинете, но това са служители по служебни правоотношения, но Кодекса на труда и Закона за държавния служител са категорични, че работодателя може задължително да изпраща на обучения. Т. е. той е задължен. Тук въобще не може да говорим, че има липса на интерес, може да говорим, че административния ръководител, който изпраща служителя на обучение, не си върши работата. Защото като той ги определи със заповед да отидат на допълнително обучение или квалификация, а те не отидат - подлежат на санкция.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Всички трябва да имат правото да отидат на обучение.

ЙОСИФ ГЕРОН: Трябва да се получи обратна информация.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да бъдат сертифицирани.

Колеги, нека преминем към гласуването на акт на Гражданския съвет със следния текст:

1. Гражданският съвет към ВСС приема препоръките, изложени в доклада на Александър Николов – председател на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

2. Направените предложения да се изпратят на Министерство на образованието и Министерство на правосъдието за формиране на допълнителни специализирани паралелки или професионално учебно заведение;

3. Актът на Гражданския съвет към ВСС, ведно с доклада, да се предостави на вниманието на Комисия „Съдебна администрация“ към Съдийската колегия на ВСС и

Комисия „Съдебна администрация“ към Прокурорската колегия на ВСС, по компетентност.

Гласуване: за – 14, против – няма, въздържал се – 1.

Приема се.

Евелина Аврамова – Национално сдружение на съдебните служители, гласува с „въздържал се“.

ЕВЕЛИНА АВРАМОВА: Доклада на г-н Николов ще го разискваме на Управителен съвет и след това ще изпратим и нашето становище. Ние сме колективен орган и докато Управителният съвет не вземе становище, не мога да гласувам „за“ или „против“.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, предлагам да направим почивка и след това да продължим по дневния ред.

/Почивка./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре дошли на нашите гости от НБКРС и благодаря, че се отзоваха на поканата ни – Пламен Колев, председател на Комисията, Огнян Стоичков – член на Комисията и Янко Симеонов – главен експерт.

Това е нашата втора покана към вас. Такава тема беше разгледана през м. февруари с вносител Богдана Лазарова – председател на Сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“. Вие имате нейния доклад от тогава. Причината за Вашето отсъствие тогава беше, че тогава бяхте в процес на подготовка на доклада, който сега ще представите. Той се отнася за 2018 г., представен е пред Народното събрание и е приет – видяхме вашия сайт. Публично дали е представен, освен пред Народното събрание.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Не, само в Народното събрание.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Всъщност това беше идеята да бъде представен публично пред гражданския сектор в лицето на Гражданския съвет към ВСС. Нашият съвет се състои от 18 неправителствени и професионални организации. В момента присъстват почти всички.

Идеята е днес да представите само акцентите в доклада. Първо ще дам думата на Богдана Лазарова, която администрира темата в Гражданския съвет. Заповядайте, г-жо Лазарова.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Благодаря, г-жо Карагъзова. Благодарности към Вас – г-н Колев и г-н Стоичков, и за това, че Бюрото се отзова на нашата покана. Темата е доста тежка. Ние изобщо нямаме амбиция в пълнота да я обхванем или пък да решим въпросите, но целта беше да разберем как Бюрото работи със съдебната система, има ли някъде

проблеми, какъв контрол се упражнява върху исканията на Прокуратурата, съответно – разрешените или отказите, произнасянията на съда. Ако има – защото моя Доклад се базира на доклади и годишни отчети на вашето Бюро през годините, на вътрешна проверка от предишен председател на СГС – т. е. съвсем правомерно проведени действия на органи, които са оправомощени да го направят.

Съответно как от тук нататък, в новия си състав, ще работите – това беше целта на нашата покана, как Бюрото ще работи, как ще бъде взаимодействието и сътрудничеството със съдебната система, ако може то да се подобри, ако има нормативни пречки в базата – било тя прекалено бърза или прекалено бавна като процедура и т. н., да можем да подпомогнем това сътрудничество, защото материята и без това е достатъчно тежка и сложна - знаем, че включително има бивш председател на СГС изправен на съд заради нарушения, цитирани във вашите доклади, и влязла присъда.

Сега за последната отчетна година – 2018 г., как се движат данните, дали са преодолени до някъде тези нарушения и проблеми, които в миналите години са констатирани. Научиха ли се магистратите да работят така, че да не правят нарушения или ако продължават – какви предложения за нормативни промени или по някакъв начин за решаване на проблемите бихме могли да предложим. Няма да ви занимавам повече – всички колеги знаят и съкратения вариант на резюмето, и през м. февруари докладът се базира на ваши доклади и на още два органа.

Това е нашата идея да се срещнем – в частта взаимодействие с магистратите и как бихме могли да обясним така, че да няма проблеми, работата да върви по-гладко и нещата да са по-полезни и за двете страни.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Заповядайте, г-н Колев, с акценти по Доклада за 2018 г.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Аз също искам да благодаря за поканата да представим Доклада пред вас и за възможността да обсъдим проблеми, теми и въпроси, които сме формулирали в тази аудитория. В ежедневната си работа контактувам с ръководителите на структурите, които имат пряко отношение по прилагането на Закона за специалните разузнавателни средства (ЗРС), но пък ще ни е полезно да чуя вашите мнения, да чуя вашите анализи и една по-различна гледна точка за това как се развиват процедурите и съответно ние да се съобразим – ако вие имате предложения, да ги обсъдим и ще ги обсъдим и със структурите така, че да се намери един оптимален вариант в използването на тези оперативни способности и законосъобразното им прилагане.

Ще ви представя Доклада, няма да се спирам на всички данни, а ще акцентирам върху тези, които мисля, че са ви най-полезни и ще може да добиете представа за това как

се развиват процесите, как работят структурите, които имат отношение по прилагането на закона. След това, може би в дискуссионна форма, ще ви представя какво имаме ние като идеи за промени, тъй като те не са официални предложения. Установих, че има известна липса на синхрон когато трябва да се предлагат промени в ЗСРС – различни структури предлагат промени, но те не се официализират. Затова ще работим в посока да се подобри тази практика.

Докладът е за дейността на НБКСРС и дейностите от структурите, които имат отношение към прилагането на закона за 2018 г. Международните и европейски стандарти, както и решенията на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), изискват и насърчават прозрачност по процедурите по отношение на процедурите по прилагането на специалните разузнавателни средства (СРС) с цел създаване на предпазни механизми срещу произволни действия на държавните структури.

За отчет на дейността си – посещение, наблюдение на процедурите по искане, разрешаване, прилагане, използване на СРС, както и съхраняването и унищожаването на информацията, получена чрез тях, както и защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразно използване на СРС, Националното бюро, както знаете, изготвя Годишен доклад. Той е обществено достояние и съдържа подробни прегледи на системите за контрол. Това всъщност е осветляването на тези тайни способности, които са предвидени да имат и по-специален режим на разрешение и прилагане.

За 2018 г. и 2017 г. ще ви представя данни, тъй като Докладът за 2017 г. също беше част от представянето ни. През 2017 г. и 2018 г. Бюрото е извършило 556 проверки на органите по чл. 13, чл. 34н, чл. 15 и чл. 20 от ЗСРС. Дадени са задължителни указания за подобряване на режима на използване и прилагане на СРС – 3 бр., до Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГДБОП), до председателите на няколко съдилища и до Държавна агенция „Технически операции“ (ДАТО). Изпратени са 12 бр. становища до Министерство на правосъдието (МП), Софийски градски съд, Окръжна прокуратура – Варна, Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС), ДАТО, Държавна комисия по сигурността на информацията (ДКСИ), Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП) и Окръжен съд – София.

Актуализирани са вътрешните правила за работа на Националното бюро по сигнали за незаконосъобразно прилагане на СРС и са разработени регистър и правила за воденето му, предназначени за главния прокурор – във връзка с изменение в ЗСРС, и на Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно-придобито имущество (КПКОНПИ).

По отношение дейността на органите по чл. 13 от ЗСРС – това са, както знаете, структурите от Министерство на вътрешните работи (МВР), ДАНС, Прокуратурата, Министерство на отбраната и Държавна агенция „Разузнаване“ (ДАР), които имат право да използват СРС съобразно тяхната компетентност. През 2018 г. беше създадена КПКОНПИ, която, съгласно чл. 13 от ЗСРС, съобразно компетентността си има право да иска използване на СРС и да използва събраните чрез тях данни.

По отношение на исканията. През 2018 г. СРС са използвани по отношение на 3046 лица – през 2017 г. те са били 2748, през 2016 г. – 2749. Само едно пояснение – в доклада през 2018 г. сме се водили по критериите и реперите, които са били използвани при подготовката на докладите през 2017 г. и 2016 г., за да може да се направи сравнителен анализ. Имаме известни идеи и сме обсъждали да се промени формата на доклада и данните, които се представят, но към момента са използвани досега отбелязаните критерии. Като анализ, който е направен в доклада е, че за периода 2011 – 2015 г. има трайна тенденция към намаляване броя на лицата, контролирани със СРС, а в периода 2015 – 2018 г. – относително стабилизиране на този брой. Това според нас е следствие на работата и завишения контрол на ръководителите на органите, които имат право да искат използването на СРС от една страна. За преценка целесъобразността от използване на СРС изискването на съдиите – забелязвам, че има доста повишени критерии в работата на съдиите по издаване на разрешение за използване на СРС. Установихме, че те изискват почти всички материали да им се представят при вземане на решението, на които се основава искането. Също така анализът показва, че като фактор за това да се намали броя на лицата, спрямо които се прилагат СРС и по-скоро да се оптимизира, е и дейността на Бюрото и дейността на ресорната парламентарна комисия. Това е следствие на изпратени становища и указания до Главния прокурор, до Министъра на Вътрешните работи, до Председателя на ДАНС и другите структури.

Ще ви представя информация, за да сте наясно как се прилагат тези способности от различните структури. Най-голям заявител за използване на СРС е МВР – 60,78%. На следваща позиция е Прокуратурата – 34,27%, ДАНС – 4,82%, Служба „Военна полиция“ към Министерство на отбраната – 0,13%, КПКОНПИ – 0,53%. Служба „Военна информация“ към Министерство на отбраната и ДАР не са искали използване на СРС и съответно нямаме данни да са прилагани СРС.

Направили сме сравнителен анализ на данните през последните няколко години. Тенденцията остава МВР да е най-големия заявител и се забелязва намаление на дела в исканията за използване на СРС от ДАНС. Ние сме записали според нас две обективни причини за намаляването на тези проценти. Едната е промените в сроковете в чл. 21,

ал. 1, т. 2 от закона, в която е предвидено за предотвратяване на тежки и умишлени престъпления по Глава първа от Особената част и защита на националната сигурност, използването на СРС вече да е допустимо до 2 години с възможност да се продължи до 3 години общо, както и прехвърлянето на правомощия от ДАНС към КПКОНПИ. Няма да се спирам на тези по-специфични правила за използване на СРС по чл. 12, ал. 2 и чл. 12, ал. 3 за свидетел по досъдебно производство и лице, което е дало съгласие.

Кое е интересно за нас. За 607 лица – това са 19,93% от общия брой, прилагането на СРС е започнало по реда и при условията на чл. 17 от ЗСРС, това е когато започва прилагане на СРС без да има разпореждане на ръководител на съответната прилагаща структура. За сравнение през 2017 г. са 640 лица, а през 2016 г. са 685 лица. За 7 лица прилагането е започнало по чл. 18 от ЗСРС – това са случаите когато прилагането започва без да е дадено разрешение от съдията и в рамките на 24 часа трябва да бъде получено такова разрешение. В 279 случая СРС са използвани по отношение на обекти за установяване самоличността на лица, за които е имало данни и основания да се предполага, че подготвят, извършват или са извършили тежко умишлено престъпление от изброените в закона.

През 2018 г. в 3325-те процедури по отношение на лица и обекти са били изготвени 6099 искания. За сравнение през 2017 г. исканията са били 5939 бр., за 2016 г. са 4885 бр. Тук искам да направя едно уточнение защо има такова голямо разминаване между исканията и лицата. Броят на исканията значително надвишава броя на лицата, спрямо които е прилагано СРС. Това е така предвид на факта, че за едно лице се изготвени повече от едно искания за прилагане на СРС във връзка с прилагане на допълнителен оперативен способ, или включване на допълнителен комуникатор, или продължаване на срока за прилагане на СРС. Тази практика се наложи последните години и Бюрото между другото я подкрепя и я приема за правилна, тъй като считаме, че всички действия спрямо лицата, които се извършват със СРС, следва да бъдат поискани и съответно разрешени от съда. Така според нас контрола е по-сигурен и се намаляват възможностите за допускане на произволни действия от страна на заявителя – например да се дава телефон. Казвам го това, защото преди време имаше тълкуване на съдии, които казват, че са дали разрешение да се ограничат правата на гражданите и оттук нататък няма значение колко комуникатора ще се ползват, какви оперативни способа ще се използват. Това за нас не е добра практика така, че мисля, че към момента наложената е по-успешна и дава по-надеждна защита на правата на гражданите. Тук анализът показва, че през 2018 г. процедурите са с 9,5% повече в сравнение с 2017 г., а исканията са с 2,69% повече.

По отношение на материално-правните основания за използване на СРС. Както знаете, СРС са допустими за разкриване само на тежки и умишлени престъпления, изрично посочени в чл. 172, ал. 2 от НПК и чл. 3, ал. 1 от ЗСРС. През 2018 г. СРС са използвани най-често във връзка с деяния по чл. 321 – организирана престъпна група (ОПГ), 2741 бр. – 53,17% от общия брой. По чл. 354а – разпространение на наркотични вещества, 736 бр. – 14,28%; чл. 234 – акцизни стоки, 321 бр. – 6,23%; чл. 209 – измама, 223 бр. – 4,33%; чл. 195 – кражба, 163 бр. – 3,16%; чл. 301 – подкуп, 154 бр. – почти 3%. Тук сравнителният анализ показва, че през 2017 г. и през 2018 г. най-често се използват СРС за разкриване на престъпления по чл. 321 и чл. 354а въпреки, че през 2018 г. използването на СРС по чл. 321 се увеличило с около 25% - това също, според мен, трябва да бъде анализирано от съответните структури.

По отношение на дейността на органите по чл. 15 от ЗСРС – това са лицата, които трябва да дават разрешения за използване на СРС. През 2018 г. съдиите, от общо 6099 искания за лица и обекти, са дали разрешение по 5328 от тях, като 3909 бр. са по първоначални искания и 1419 бр. са за продължаване на срока. През 2017 г. са постановени разрешения по 4624 искания за лица и обекти, като 3640 са по първоначални искания и 984 са за продължаване на срока. През 2016 г. са били 4885 бр. През 2018 г. разрешенията са се увеличили с 15,22% спрямо 2017 г., като за първоначални разрешения нарастването е със 7,39%, а за продължаване на срока с 44,21%. През годината по искане на главния прокурор са постановени 24 разрешения, а по искане на Върховна касационна прокуратура по чл. 34н от ЗСРС – използване и прилагане на СРС по международно сътрудничество по наказателно-правни въпроси, са издадени 5 разрешения спрямо 5 лица.

Съобразно компетентността си по чл. 15, ал. 4 от ЗСРС Апелативния специализиран наказателен съд е постановил 32 разрешения спрямо 24 лица. Данните показват, че 68,01% от разрешенията са създадени от Специализирания наказателен съд (СпНС). Тази тенденция се запазва от създаването на съда – тук сме отбелязали какви може да са причините, като например влизането в действие на Закона за противодействие на тероризма, в който е създадена нова ал. 2, съгласно която органите по чл. 13, ал. 4, предоставят искането на председателя на СпНС, а в края на 2017 г., с изменение и допълнение на чл. 411а от НПК, се разшири компетентността на съда по отношение на дела за престъпления, извършени от лица, заемачи висши публични длъжности. Така, че е нормално съдът да се натоварва с повече дейности по отношение на СРС.

В Доклада е констатирано, че СпНС се произнася по най-много искания, а материалното, техническо и кадрово обезпечаване на дейността му не отговаря на натовареността. Условието за работа не съответстват на огромния обем документи, което

затруднява тяхното систематично поддръждане, надежно съхранение и ползване от органите по чл. 15. Съобразно правомощието си Бюрото е уведомило ВСС и председателя на ВКС за проблема и са предприети съответните мерки. След моя коментар и в разговорите с председателя на СпНС установих, че има и плюсове, и минуси в това, че по-голямата част от разрешенията се издават от СпНС, тъй като съдиите там са получили, така да се каже, известна специализация, имат натрупан опит и много по-лесно се ориентират в исканията и материалите, много по-лесно и мотивирано могат да вземат решения, за да дадат разрешение за използване на СРС. Но пък от друга страна всеки човек си има някакъв капацитет, не може да се очаква при повишаване на натовареността да са прецизни във всеки един от случаите и се създава, според нас, възможност за грешки, които са недопустими. Там имат проблеми със съхраняването на документацията – все пак сте наясно, че 2000 бр. дела, които се образуват, с течение на годините материалите стават доста. Трудно е за съхранение, отделят се сили и средства, за съжаление, с които те не винаги разполагат за съхраняване на тази информация – тя е класифицирана информация и си има определен ред на съхранение. В тази насока по-нататък ще споделя какви са нашите виждания по тези частни наказателни дела, които се образуват и как може да се оптимизира тази дейност.

По отношение на отказите. През 2018 г. съдиите са постановили откази в 771 случая. През 2017 г. те са 1315 бр. – тук, това, което споменах в началото, може да се предполага, че вследствие на работата със структурите, които имат право да използват СРС, се е подобрила ефективността, подобрили са се документите, които подготвят – всички реквизити са налични и на това се надяваме, че се дължат по-малкото откази.

Тук ще спомена, че в Доклада за дейността на Бюрото през 2017 г. е извършен един задълбочен анализ на отказите. Всички мотиви са систематизирани и описани, представени са на структурите, и към настоящия момент констатираме, че тази информация, анализирана от структурите, които имат право да искат използването на СРС, и са предприети конкретни действия. В тази връзка по инициатива на МВР и Прокуратурата са проведени и се организират такива семинари, работни срещи, обучения с цел повишаване на капацитета на служителите от съответните структури за отстраняване на лошите практики. Ние имаме намерение да продължим работата в тази насока, да организираме – очакваме и от вас съдействие, тази работна среща да не е инцидентна, а да продължи и за в бъдеще, защото мисля, че така ще сме най-полезни – всеки в своята компетентност.

Направили сме извода, че контрола върху процедурите е чувствително завишен, като се извършва задълбочен анализ на всички представени материали и се следи

стриктно за спазването на закона преди постановяването на съдебния акт. В края на краищата съдията охранява този процес и той си носи отговорността.

По отношение на органите по чл. 20 от ЗСРС – това са прилагащите структури, през 2017 г. и 2018 г. Бюрото е извършило 208 проверки на дейността на ДАТО, от които 35 комплексни, 3 тематични и 168 инцидентни – това са по сигнали на граждани. В Специализирана дирекция „Технически операции“ на ДАНС са осъществени 168 проверки – 2 комплексни, 1 тематична и 165 инцидентни.

По отношение на оперативните способности, само ще ги маркирам, броят на оперативните способности разрешени и приложени по видове, както следва:

Чл. 5 – наблюдения, разрешени са 4622 бр. оперативни способности, като са приложени 1669;

Чл. 6 – подслушване, разрешени са 5154 бр. като са приложени 5124;

Чл. 7 – проследяване, разрешени са 4609 бр., като са приложени 1638;

Чл. 8 – проникване, разрешени са 712 бр., като са приложени 60;

Чл. 9 – белязване, разрешени са 231 бр., като са приложени 29;

Чл. 10 – проверка на кореспонденцията, разрешени са 615 бр., като са приложени 47;

Чл. 10а – контролирана доставка, разрешени са 7 бр., тук ще дам сравнение – през 2017 г. са били разрешени 38 бр., като са приложени 2. През 2017 г. този способ не е прилаган въпреки, че са разрешени 38 бр.;

Чл. 10б – доверителна сделка, разрешени са 25 бр., през 2017 г. са били разрешени 28 бр., приложени са 16, а през 2017 г. – 8;

Чл. 10в – служител под прикритие, разрешени са 27 бр., през 2017 г. са били 28 бр., приложени са 22 бр., а през 2017 г. – 12.

Общото количество няма да го казвам, мисля, че не представлява интерес. Тук сме направили анализ на приложените оперативни способности и се вижда, че най-често приложения нормативен способ е чл. 6 – подслушване. Забелязва се и една тенденция през последната година да се увеличават най-трудните за подготовка и за изпълнение оперативни способности – чл. 10б и чл. 10в. Това, според нас, е показател, който показва, че службите се стремят по-активно да развиват своя капацитет и умения, да прилагат оперативни способности, за които се иска по-голямо оперативно майсторство, по-добра подготовка. Това е добър показател за дейността на службите. Знаем, че чл. 6 е най-разпространения и се прилага почти при всички случаи в комплекса от оперативни способности.

През годините органите по чл. 20 от ЗСРС са приложили хипотезата на чл. 20, ал. 3, т. 1 и 2 – когато прилагането не започва или се прекратява, в три случая – по едно искане за разкриване на престъпление извън посочените в закона, а по две – за допуснати явни фактически грешки. Тук ще спомена, че има много добра комуникация в момента с ДАТО и Специализирана дирекция „Технически операции“ на ДАНС и когато те установят, че има проблем по отношение на използване на СРС, ни сигнализируют и ние действваме по-скоро превантивно – по-скоро да не се стига до незаконосъобразно използване на този оперативен способ, а не в следствие да се констатира неправомерност.

По отношение на веществените доказателствени средства (ВДС). В резултат на прилагане на СРС през 2018 г. са изготвени 1714 бр. ВДС, което е с 2,63% повече от 2017 г., когато те са били 1670 бр. От общо 1714 бр. ВДС 55 бр. са изготвени във връзка с чл. 12. Това е един относителен показател за ефективността от прилагане на СРС, но дава известна представа дали има ефект от прилагането на СРС. Съотношението между броя изготвени ВДС и броя на лицата с време на ограничение със СРС с основни права е 56,27% - над 50%. Аз имам известни претенции дали това е най-точния показател за измерване на ефективността от прилагане на СРС, но към момента така е прието.

По отношение на унищожаване на информацията, непослужила за изготвяне на ВДС. През 2017 г. и 2018 г. в резултат на завишения контрол на ръководителите на органите по чл. 13 и чл. 20 и проверките, извършени от Националното бюро, информацията непослужила за изготвяне на ВДС е унищожавана в законоустановения срок. Има отделни случаи, които са незначителни – забавяне в рамките на 10-на дни. В края на краищата установихме, че има и чисто обективни фактори, които влияят върху това така, че неслучайно част от промените, които предлагат някои структури, е да се повиши този срок – 10-дневен, в който трябва да се унищожават тези материали. Ние сме на по-различно мнение, но това може да се обсъди и да се намери оптималния срок.

По отношение взаимодействието с държавните структури. При подготовката на Доклада участвах в над 40 срещи с ръководители на структури, които имат отношение по прилагането на ЗСРС и установих, че те очакват от Бюрото да е надежден партньор при осъществяване на тази дейност. Никъде не срещнах недоверие или съмнения в това какви са нашите задачи и цели, затова съм доста оптимистично настроен, че това, което е основната ни цел на новия състав на Бюрото – така да организираме дейността си, че да не допускаме неправомерно използване на СРС, може да бъде реализиран.

По отношение на дейността по защита правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразно прилагане на СРС. Това са сигналите за незаконосъобразно прилагане на СРС. През 2018 г. в Бюрото са образувани 115 бр. преписки за проверки на

неправомерно прилагане на СРС. От тях 106 бр. са по сигнали на граждани, в 5 случая Бюрото се е самосезирало, в 4 – информацията е получена от други институции, ресорно Парламентарна комисия, Прокуратура и Окръжен съд – София. За сравнение през 2014 г. преписките са 29 бр., през 2015 г. – 123 бр., през 2016 г. – 88 бр., през 2017 г. – 146 бр. Към 31.12.2018 г. са решени 104 бр. преписки и съответните граждани са уведомени за резултатите от проверките. През 2018 г. Бюрото не е констатирало случаи на неправомерно прилагане на СРС. През 2014 г. за уведомени 4 граждани – давам за сравнение тази информация, през 2015 г. – 10, през 2016 г. са 5, през 2017 г. 1 гражданин е уведомен, че спрямо него са прилагани неправомерно СРС. Като вметка ще кажа, че установихме, че всички случаи, които Бюрото е констатирало за неправомерно прилагане на СРС, са за периода до 2011 г. така, че това не е учудващо, че през 2018 г. от проверките, които са извършени, Бюрото не е установило неправомерно прилагане на СРС.

Имам наблюдения за това как се движат и какви са притесненията на гражданите, които пускат сигнали. Тук може би ще ни е необходима и вашата помощ да си организираме ние дейността, за да бъдем максимално полезни, но и от друга страна материята е специфична и ще ви кажа с какъв проблем се сблъскваме. Например лицето Х пуска сигнал, че спрямо него са прилагани СРС, пише си ЕГН, описва какви са притесненията му, но ние не сме сигурни дали това е лицето и дали това е телефона, който ползва той. Към момента ние действаме по една процедура, но имаме известни притеснения дали пък не навлизаме в личния живот на друг човек. Защото ние не знаем дали Пламен Колев или Огнян Стоичков този, който е пуснал сигнала. Ние имаме възможност да се подават сигналите по интернет през имейлите, може да се носят на ръка и да се заведат деловодно в Бюрото – общо взето всички възможни варианти са описани и сме ги предложили на гражданите.

ДОЙЧИН БЛАГОЕВ: */шум в залата/*... на Бюрото - да го идентифицират.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Това е проблемът, че малко сме в размисъл как точно да организираме тази дейност. Другото, което ни притеснява – и от къде възникнаха тези съмнения, че когато извършим проверка и уведомим лицето се оказва, че той не си е потърсил писмото. То се връща при нас с обратна разписка, че лицето Х не е потърсил документа. И това не са единични случаи.

/Говорят едновременно./

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Защо не е предвидено само лично получаване?

ПЛАМЕН КОЛЕВ: За да не се ограничават правата на гражданите.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Информацията, която предоставяте, и Вие самите казвате, до голяма степен е...

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Да, така е. Но пък съгласете се, че един гражданин от Варна или от Силистра – получаваме сигнали от всички краища на страната, ще каже, че няма възможност да похарчи пари за път, за да си получи отговора.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имате ли право в този случай да поискате помощ от органите на МВР в конкретния град, които да извършат проверка на жалбоподателя дали е той?

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Не, нямаме такова основание.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Всичко е разписано в закона.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ето един пропуск, за който може да говорим при промените.

/Говорят едновременно./

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Може и по пощата с препоръчано писмо с обратна разписка.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Само отбелязвам този факт, защото е важен за нас.

По отношение на съдебни дела по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), заведени от граждани по преписки на НБКРС през 2018 г. са приключили 2 такива дела. Едното е пред ВКС – в него приема, че актовете на Бюрото, с които се констатира неправомерно използване на СРС са законосъобразни, издадени от надежден орган и са постановили държава да заплати сумата 4 000,00 лв. на жалбоподателя. Второто е СГС, което постановява да бъде обезщетено лицето с 5 000,00 лв. И двете решения са влезли в сила.

Ще ви запозная, както сме го формулирали, с основните стратегически цели на Бюрото за периода 2019-2024 г. Това по-скоро е виждане как да си организираме дейността.

Активни наблюдения по процедурите по искане, разрешаване и прилагане на СРС и организацията по съхраняването и унищожаването на информацията, получена при използване на СРС. Искам да променим формата на проверките. Установихме, че нашата дейност не е в офиса, в Бюрото и в медиите. Ние трябва да сме сред структурите в реално време да извършваме наблюдение на процедурите, за да може – това, което споменах, да не се допуска незаконосъобразно използване на СРС, а не постфактум да се констатират тези факти.

Втората, важна за нас, цел е активна работа по сигнали, получавани от граждани и неправителствени организации с оглед на това, че подаването на сигнали е съществен източник на информация, с цел установяване на неправомерно прилагане на СРС. В тази връзка ще е необходимо по-активно взаимодействие с неправителствените организации.

Подобряване на комуникацията и съвместната работа с НПО с цел формулиране и анализиране на констатирани пропуски, нарушения и несъответствия при използване на СРС и съответно търсене на съвместни решения, които да водят до повишаване защитата на конституционните права на гражданите.

Имаме намерение да изучим и анализираме международния опит и законодателни решения, както и добрите практики в другите държави, които са свързани със защита правата на гражданите с цел, ако са подходящи, да се въведат и в нашето законодателство.

Пета точка е въвеждане на електронен регистър в структурите по чл. чл. 13, 15 и 20 от ЗСРС. Тези регистри, които на пръв поглед за някои може би са формални, за нас са много важни, тъй като те правят видим процеса. Когато всичко е отразено в регистъра, много трудно и почти невъзможно е нещо да се скрие, прикрие или преформулира в последствие. Затова и тези електронни регистри, според нас, когато са добре направени, в реално време да се въвежда информация за всяка една стъпка, за всяко едно действие, което е извършено със СРС по отношение на съответното лице, ще направи процеса максимално видим. Никой няма да може, например, след една седмица, ако установи, че нещо е сбъркано, да изтрие информацията, да се опита да прикрие съответните си действия. Затова за нас регистрите и воденето на регистрите е много важен процес и ще държим да се усъвършенства дейността в тази насока.

В общи линии това е, което искам да споделя от доклада на НБКСРС.

По отношение на предложенията за промени в законите също сме формулирали няколко принципни проблема. Една част от тях са свързани със синхронизирането между НПК и ЗСРС. Там, за съжаление, ние установихме, че има различни идентични процедури, разписани по различен начин и когато едната структура чете ЗСРС, а другата структура чете НПК се създава възможност за незаконосъобразно използване на СРС. Ще ви дам пример за онагледяване – тук съм отбелязал какви са разминаванията между НПК и ЗСРС. Когато в заявителя е получено искане от прокуратурата със съответното разрешение за контрол на съответния комуникатор. Прилагащата структура започва прилагането на СРС, контролира телефона и установява, че телефона не се ползва от лицето, за което е дадено разрешение. Те, съгласно чл. 22, уведомяват заявителя, че прилагането не дава резултат. Но в чл. 22, ал. 2 е записано, че прилагането на СРС се прекратява от структурите по чл. 20, ал. 1, по писмено искане на органите по чл. 13, ал. ал. 1, 4 и те очакват от

наблюдаващия прокурор да инициира прекратяване на СРС. От друга страна прокурора, четейки – той получава уведомление, чл. 175, ал. 6 – прилагането на СРС се преустановява когато прилагането им не дава резултат, той очаква, че прилагашата структура ще прекрати прилагането на СРС - без да предприеме никакви действия. Тези несъответствия, според нас, трябва своевременно да бъдат коригирани.

Друго, което също е важно и създава възможност за налагане на различни практики, е в НПК – чл. 175, ал. 7, е записано: „При преустановяване прилагането на СРС незабавно се уведомява писмено и мотивирано органа, дал разрешението. В случаите, когато събраната информация не се използва за изготвяне на ВДС, той разпорежда нейното унищожаване.“ А в чл. 31, ал. 3 в ЗСРС пише: „Информацията по чл. 24, която не се използва на ВДС и информацията по чл. 25 се унищожават от структурите по чл. 13 и чл. 20, ал. 1 в 10-дневен срок.“ Тук ние установяваме, че прокурора дали е пуснал до съда да разпорежи и съда не е предприел съответните действия – дават се възможности за съхраняване на такава информация в нарушение на закона. А вие знаете, че най-големите проблеми, които са възниквали в тази материя, са следствие на информация, която е разгласена по медиите незаконосъобразно и недобросъвестно от съответни хора, които имат достъп до такава информация. Така, че това са за нас основни неща, които трябва в най-кратки срокове да се преодолеят. Имаме с г-н Стоичков, който е подготвен за проблеми, свързани с ВДС, тъй като там също има – по-късно ще вземете думата.

Другото, което е важно и установихме различна практика, е свързано със сроковете. Сроковете в закона са записани само, че на различните структури се тълкуват различно. Ние сме въвели практика, с която ще ви запозная каква е, не за друго, а защото мислим, че така е редно. Сроковете по чл. 21, ал. 1 и 2 се прилагат спрямо едно лице за едно деяние и по едно престъпление за описания в закона срок, а не както някои си тълкуват – например прокуратурата има право да прилага СРС за 2 мес. плюс 4, оперативната структура има право да прилага по едно лице СРС за срок от 2 мес. плюс 4 и се получават надвишавания на сроковете, които ние считаме, че са в нарушение на закона. Но това, според нас, трябва да бъде изрично записано и разписано в разпоредбите на закона.

Последното, на което ще се спра, е свързано с частните наказателни дела, които се образуват в съдилищата по отношение процедури, свързани с използване и разрешаване на СРС. Там установихме, както ви казах, в по-големите съдилища, че има, за нас, неадекватно голям брой дела, които се съхраняват. Те се движат по реда на Правилника за администриране на съдилищата, оформени са по законовия ред, но считаме, че там има информация, която вече е загубила своята стойност. Но тя продължава да се съхранява,

тъй като е по реда на този Правилник. Затова, може би трябва да се помисли, вие според мен сте много по-наясно със съответните процедури, дали не е необходимо тези дела, които са свързани с прилагане на СРС, да са на по-друг режим от масовите дела, които са по този Правилник, за да не се дават сили и средства да се опазва една информация, към която вече не се проявява интерес и няма никаква стойност. Разбира се Бюрото, ние държим да се съхранява в определен период от време, за да може, ако е необходимо, да се извършват контролно процедурите, но все пак има варианти. Например преди унищожаването да се иска становището на Бюрото или да се предвиди след изтичане на законоустановения срок за нивото на класификация на документа – в тази насока трябва да се мисли, за да не се натоварват излишно структурите, които съхраняват тази информация.

Това е, което исках да споделя с вас.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Колев. Докладът е публичен, публикуван е на сайта на Националното бюро. Г-н Тодоров е човекът от нашата аудитория, който на практика работи ежедневно със СРС, заповядайте моля.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Благодаря. Няколко неща искам да отбележа по Доклада и да направя предложения. Радвам се, че е констатирано подобрене в организацията на работата в съдилищата по даването на разрешение за използване и прилагане на СРС, защото – спомнете си преди няколко години когато стана проблем с председателя на СГС, се констатира много разнопосочна практика в страната и се предприеха действия от страна на ВСС за уеднаквяване на тази практика. Председателите на всички окръжни съдилища се събраха, имаше дискусии – явно има видим резултат.

Второто – за съжаление в предишния състав на Бюрото мисля, че бяха констатирани няколко недобри практики за използване – някои констатации за политически цели. Бяхме свидетели на един случай когато един магистрат ходеше от телевизия в телевизия и показваше ваш акт, с който е констатирано, че по отношение на него са прилагани незаконно СРС и в този акт пишеше, че е изпратен на ВСС, на Прокуратурата, на Министерство на правосъдието за взимане на отношение и тези органи бяха критикувани, че не са направили нищо. Но се оказа, че това нещо не е излизало от Бюрото като изходяща поща към тези адресати. Радвам се и мисля, че тази практика е преустановена вече и в този състав ще се действа по друг начин.

Третото са практически неща. Този Доклад по някакъв начин станал ли е достояние на Съдийската колегия на ВСС?

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Не.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Защото вътре има две неща, които според мен трябва да станат достояние – едното е голямата натовареност на съдиите от Специализирания наказателен съд с ЧНД за даване на разрешение и съответно малкия брой на съдиите, защото органа, който може да вземе отношение за намаляване на натовареността чрез повишаване щата на съдиите в този съд, е Съдийската колегия на ВСС. И към нея може да се обърнете и за промяна в Правилника за съхранение на делата в съдилищата, каквито предложения имате.

Четвъртото е липсата на синхронизация между НПК и ЗСРС. За това нещо следва да бъде уведомена Комисията по правни въпроси към Народното събрание, която е компетентния орган да синхронизира двата норматива.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Само да уточня. Към момента не сме изпратили към нито една структура констатациите от нашите доклади. Защото ние подготвихме Доклада, сега подготвяме Указания и ще ги изпратим към всички институции, имащи отношение към ЗСРС. Това, което сме констатирани – например проблеми в Прокуратурата, ще изпратим констатации и съответно – указания; на съдилищата – също. Вие ще сте ни полезни, защото сме малко разколебани точно на кого да изпратим, констатираното в съдилищата – дали на ВСС, дали на ВКС. Към Прокуратурата, ДАНС – ние ги изпращаме до главния прокурор и председателя.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Ще ги изпратите на Съдийската колегия към ВСС.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Добре, поемам ангажимент когато сме готови.

ЯСЕН ТОДОРОВ: Колеги, поради друг ангажимент трябва да напусна заседанието. Желая ви ползотворна работа. Ще поддържаме връзка.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Тодоров, благодаря Ви за участието в дискусиата. Приятен ден.

/ Ясен Тодоров упълномощава Богдана Лазарова да гласува от името на Камарата на следователите в България и напуска залата./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря Ви, г-н Колев. Г-н Стоичков, заповядайте.

ОГНЯН СТОИЧКОВ: Благодаря. Ще бъда кратък, защото имате и други точки в дневния ред. Председателят постави акцентите в нашата работа през 2017 г. и 2018 г.

Ще кажа няколко неща като юрист и човек, който се е явявал по дела. Производството по произнасяне за СРС бих казал, че е най-рисковото съдебно производство. Това беше един от акцентите на г-жа Лазарова – какви са ни взаимодействията със съда. Не бих искал да съм на мястото на съдията, който разрешава или отказва СРС, защото спецификата на производството и правата, в които се

интервенира, това са права, които са защитени от Конституцията, правят много деликатно това производство.

То е едностранно производство, по дефиниция – другата страна липсва, т. е. обективната истина такава, каквато съдията я вижда, той я вижда само по заявителя, по фактите и обстоятелствата, които ги носи оперативния работник или наблюдаващия прокурор. Това производство е едноинстанционно, не подлежи на контрол, т. е. грешките са фатални. Ако се сгреши, няма втора инстанция да го поправи. Знаете, в минали редакции на закона имаше право апелативния съд при отказ на окръжния съд да постанови разрешение, апелативния съд се произнася. Сега – една инстанция.

Трето – съдебното производство е бързо. В срок от 48 часа трябва да се произнесе съдията. В специфичния случай на СпНС, по чл. 13, ал. 4 – посегателства срещу националната сигурност по Глава първа, там е 24-часов срок. Трудно ми беше да си представя в СпНС – понеже г-н Тодоров каза с основание затрудненията в работата и не само кадровата, всичките материали така, както постановява закона, понякога се носят с колички. Веднъж се пошегувах – помислете и за мотокар, за да пренесете всичките папки. Тези папки трябва да се прочетат, част от тях, която е относима към СРС и съдията да се произнесе в 24-часов срок.

Също така – не на последно място, няма уеднаквена съдебна практика. Не може да се влезе в някаква правно-информационна система, да се набере съответния текст от закона и да се види съдебната практика, защото това производство е тайна. Съдебната практика се вижда ако продукта на СРС, т. е. ВДС-то влезе в едно състезателно наказателно производство и ВКС накрая цени или не цели ВДС и инцидентно се произнася за правомерност на СРС.

Всичко това прави производството действително рисково. Радвам се, че вече в продължение на шеста година съда ни приема като партньор, както каза и г-н Колев, надежден партньор, който цели да споделя добрите практики. Защото ние обикаляме съдебните райони и в съдебните райони това, което виждаме като добро, като положително, го споделяме с останалите. Дават пример – на проверка тази година констатирах, че в съдебен район в североизточна България председателя на окръжния съд никога не дава продължения за 4 мес. Законът казва – първоначален срок – 2 мес., продължението може да бъде 4 мес., т. е. не повече от 6 мес. общо. Но съдията там дава продължение 2 плюс 2 мес. По този начин дисциплинира заявителя. За продължението никъде не е казано, че трябва да бъде 4 мес. максималното. По този начин заявителя се дисциплинира, защото след 2 мес. той трябва пак да се яви пред съдията, да му докладва напредък в разследването, какви резултати са постигнати, за да моли за съдебно

разпореждане. Тази практика сме я споделяли и с останалите. Не пречи дори закона да бъде редактиран в тази насока, разбира се ЗСРС и НПК – да се каже, че продължението може да бъде до 2 мес., но не повече от 6 мес. общо, т. е. да се разбият тези 4 мес.

Това е нашата функция като бюро, защото ние сме нова държавна структура, доказваме всекидневно, че има нужда обществото от нас, данъкоплатеца има нужда да ни плаща заплатите и това са двата основни акцента в нашата дейност.

Партньорско отношение към институциите, с които работим, уеднаквяване на добрите практики и безкомпромисност когато се нарушават граждански права. Може да звучи нескромно, но ние до момента нямаме издадено удостоверение до гражданин за неправомерно прилагане на СРС, което удостоверение да не е издържало съдебна проверка. Т. е. съдът напълно споделя нашите изводи за неправомерно прилагане на СРС и това е смисъла. Смисълът е българските граждани да си търсят правата в България, да има създаден механизъм на лицето X да бъде уведомено от държавна институция, че спрямо него има нарушение на негови конституционни права. Иначе досегашната практика беше Страсбург с всички негативи за България, като държава и за българските институции, като такива, които издават разрешения.

Това са двата акцента и ние ще се радваме тази среща да стане традиция. Ние търсим срещи и с НПО, и с всички, които имат отношение към усъвършенстване на процедурата. Процедурата винаги може да се усъвършенства именно, защото тя е специфична, както казах в началото.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Стоичков. Г-жо Лазарова, заповядайте.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Много благодаря на г-н Колев и на г-н Стоичков. Радвам се, защото така формулираните от м. февруари препоръки и предложения, специално в нашия доклад, очевидно са преценени като необходими и важни и от състава на Бюрото, което означава, че сме нацелили проблемни области.

Бих искала да допълня към предложенията и препоръките и това, което г-н Тодоров постави като въпрос – синхронизиране на процедурите и сроковете в НПК, ЗСРС и Закона за електронните съобщения (ЗЕС). Това е много сериозен проблем, който беше току-що поставен – през м. февруари не бяхме установили този проблем, както и това, за което по време на доклада в изказването на г-н Колев стана дума – НБКСРС да има право да поиска да невредеиндетифицира жалбоподателите, за да се избегне този проблем и злоупотреби. И както казахте, че те си пускат жалби, за да си ангажират някакви позиции по дадено дело и т. н.

Това, което виждам аз в изложенията и го поставям като въпрос – вие вече ще кажете, струва ми се – всъщност е ясно, че Бюрото няма необходимия административен капацитет, за да се справи с материята, която включително до момента му е делегирана от законите – за ЗСРС и ЗЕС, и да се справи с нещата, които трябва да свърши по закон. Какво имам предвид. Хубаво получавате жалби, те вероятно ще се увеличат. Как ще се справите с една лавина от жалби на граждани и адвокати. Давам пример – в годините назад – г-н Стоичков като юрист вероятно ще си спомни тези процеси, доста продължително време, в продължение на години, се водеше спора – той вече затихна, реши се в някаква посока, дали да бъде допусната индивидуална конституционна жалба до Конституционния съд. Там се прецени, че Конституционния съд няма капацитет да се справи с десетки хилядите жалби, които ще „потекат“ точно от страни, които искат да си ангажират позиции по делото, да си ангажират някаква защита по конкретни дела и че той не може да действа – по Конституция и по закон са му делегирани други правомощия, не може да се явява четвърта инстанция по конкретни съдебни дела.

Давам го като пример, защото ми се струва, че има опасност – ако се допусне такова нещо, Бюрото да се „зарине“ в същия проблем и би трябвало много внимателно да се действа по въпроса, ако се допусне такова нещо. Това нещо да се прецени, не мога в ход да го кажа, но или те да се препращат. Просто трябва много внимателно с тази материя да се действа. Не случайно го давам като идея, този въпрос предстои.

Но че там „лъсна“ проблема, че вие нямате достатъчно административен капацитет, за да се справите дори с настоящата материя. Тук вече вие трябва да си прецените дали при едни бъдещи промени да се поискат и по-големи правомощия на Бюрото в някои моменти – дали да искате увеличен административен капацитет или делегиране на правомощия на други органи. Това вече по преценка на законодателя и на вас, като на хора, които директно боравят с тази материя.

Това внасям като допълнителни предложения – Бюрото да има право да иска от МВР да идентифицира жалбоподателите и предложението на г-н Тодоров – синхронизиране процедурите и сроковете между НПК – от една страна и от друга – ЗСРС и ЗЕС. По ваша преценка – не смея да го предложа, повишаване на административния капацитет.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не, защо – нека да бъде включено.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Това е наша цел – разбира се.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Но се радвам и за друго – имаме съгласие по въпроса, че такъв електронен регистър е необходим, за да може всички страни, които са в съотношение в тази материя, да имат достъп. Разбира се към него е хубаво, по преценка,

да се вкара и тази съдебна практика, която казахте, че липсва, за да може с едно движение магистрата да може да провери всичко.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Не бих казах, че до всичко трябва да има достъп. Но тук е много чувствително, защото все пак това са тайни способности и неговата ефективност се крие в тайната. Затова тук трябва да сме много внимателни.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Обезпеченията не се публикуват - и разкриването на банкови тайни.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Първо – по преценка. И второ – знаете, че в един такъв регистър различните нива имат различен достъп – това вече се детайлизира. Но принципно го поставям като тема за мислене, а кой и кога – като му дойде реда. Или пък да речем, ако тази съдебна практика се обособи някъде под контрола на съдебната система, за да можете вие или органите по прилагането да могат да проверяват.

Много се радвам, че откликнахте на поканата. Виждате, че се обсъждат сериозни проблеми.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Много се надяваме, че в такъв диалог и дискусия ще намираме най-верните решения.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И накрая – моето предложение е да отправим нашите предложения и препоръки до двете комисии в Народното събрание – правна и за специалните разузнавателни средства, които при бъдещи инициирани промени в законите да бъдат взети предвид при обсъждането и непременно да бъдат отчетени като идентифицирани проблеми в частта за съдебната система.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-жо Лазарова.

Както беше представено и в дневния ред, Асоциация „ФОРУМ“ е изготвила становище, базирано на проведени интервюта с действаща прокурори на база старите доклади – там не се включва този доклад към момента. Предоставям Ви го за Ваша информация. Ценното в него е, че той е базиран на работата на действащи магистрати. Само ще спомена, че има една препоръка към него, която е към законодателя – тук стана въпрос за нея, да се предвиди задължително срок, в който ДАТО да е длъжна да изготви и предостави на заявителя поисканото ВДС. Не е възможно за това да не е предвиден никакъв законов срок, а същевременно да се иска и да се очаква бързо разследване.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Между другото ВДС стоят на вниманието, там е сериозен проблема и трябва да се търси кардинално решение. Да, ние ще заложим срок, но те като нямат физическата възможност да го подготвят...

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. Интересното е, че след като е приключило прилагането на СРС и прокуратурата е поискала изготвяне на ВДС от тях, се налага

обвинението да чака буквално години, за да получи изготвените ВДС от ДАТО. Дори и да се настоява пред ДАТО, че случаят е спешен, защото обвиняемия е задържат, това не води до никакъв резултат, ДАТО изобщо не се съобразява със сроковете за разследване. Така прокуратурата е принудена за сключва споразумения с подсъдимите, за да може да внесе делото в съда без да чака още 2 години изготвянето на ВДС.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Бих Ви предложил това да е една основна тема в някоя от срещите, защото има много проблеми, които са от различно естество – и от заявителя, и от прилагащата структура. Факт е, даже имаме конкретни предложения, които искаме да ги изговорим.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, сега ще Ви го връща. Разпратила съм го до всички членове на Гражданския съвет. Точно Гражданският съвет е един форум за дискусия и за разнищване на подобни проблеми. Това е проблем, който има голям обществен отзвук и интерес.

Г-жа Велкова иска думата, заповядайте.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Благодаря. Бих искала да опонирам – не считам, че следва да се делегира на МВР повече права, дори с идентифициране на жалбоподателя и молителите за изясняване на информация, тъй като все пак те са едни от органите, които са и проверявани. Но не виждам пречка в цялата процедура по искане за предоставяне на информация или получаване на такава в един момент дали ще е лично, да има изискване, ако е по електронен път – сканиране на документа за самоличност, ако е лично – предоставяне за сверка данните или при подаване на молбата, или при получаване на информацията. Ако е предвидено законодателно, в крайна сметка всеки е длъжен да се идентифицира по някакъв начин. По предложението за извършване на проверка от МВР – там се засягат сериозни права на молителите.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Това е много трудно. Ние търсим варианти. Трябва да се намери баланс.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Давам пример – той не е съотносим. Нотариусите уговориха с МВР отдалечен достъп, сканират и през електронната директна връзка от МВР потвърждават или отричат има или няма такава.

/Говорят едновременно./

РОСИЦА ВЕЛКОВА: ... още един орган, като може това да се предвиди като изискване – след като се подава по електронен път, значи може и картата да се сканира. Когато получава...

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Но може връзката да не е защитена.

/Говорят едновременно./

ОГНЯН СТОИЧКОВ: Ако може да отговоря на съдия Велкова. Благодаря за въпроса, защото той е деликатен.

Първо – трябва да се има предвид отдалечеността когато гражданина е извън София. На второ място трябва да се има предвид, че не всички граждани имат техническата възможност и техническата грамотност за електронен подпис, за сканиране и т. н. Ние мислихме по това, което тук беше подсказано за нотариално заверено пълномощно – навсякъде има нотариус, там, където няма – кметовете и кметските заместници изпълняват нотариални функции. Но отчитаме все пак деликатността на въпроса, който ни задава гражданина. Той не би бил доволен, ако неговата жалба стане достояние на населеното място, на кмета, на административните органи и затова на този етап сме приели по-либералния подход – всеки да може да сезира максимално лесно Бюрото. Дай Боже да имаме административния капацитет да обработим всички сигнали. Ако не успяваме, ще поискаме по-голям бюджет, ще искаме по-голяма кадрова обезпеченост, но на този етап – успяваме, справяме се. Така, че гражданите нека да ни пишат, нека да ни сезират – ние за това работим, за тях.

Но ние сме формализирали до момента една единствена процедура. Когато нашето уведомление до гражданина е за неправомерност. Тогава си позволяваме да го поканим в Бюрото, защото не на всеки, който по електронната ни поща е пуснал нещо, ние по същата електронна поща ще му върнем отговор – за Иван Иванов има неправомерно прилагане на СРС. Това не може да си го позволим, тогава каним подателя на заявлението лично, в Бюрото, да си получи отговора.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: В кои случаи отговаряте по електронната поща?

ОГНЯН СТОИЧКОВ: Когато няма.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Но това пак е събиране на информация.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: По електронна поща не отговаряме. Ние винаги изпращаме писмо с решение на Бюрото.

ОГНЯН СТОИЧКОВ: С обратна разписка.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И при получаването се легитимира.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Ние не искаме да демотивираме хората да подават сигнали. Въпреки, че тази дейност на Бюрото не е никъде официализирана в документ. Да, факт е, но не искаме да ги демотивираме. Нека да си подават сигнали, но трябва да ви кажа, че след това възникват куп неща – има хора, които жалят нашето уведомление, има във ВАС заведени дела; хората, които извършват нарушения на закона са много изобретателни – намират си начин как да получат повече информация от тази, която им се предоставя.

Затова искаме хем да не демотивираме хората да подават сигнали, хем и да намерим най-добрия баланс да се свърши работата.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Но това само, защото вие имате желанието.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, да се придържаме към темата. Заповядайте, г-н Герон.

ЙОСИФ ГЕРОН: Благодаря. Нямах намерение да взимам отношение по тази точка, защото аз от теоретико-практическия си изпит не се занимавам с НК и НПК. Но въпросът, който се постави, за мен има много лесно решение. Всеки може да подаде сигнал, жалба – както в съда подаваме искова молба и никой не те вика да дойдеш и да се идентифицираш. Но когато вече трябва да се изпрати резултат от съответната проверка и ако трябва това да се уреди нормативно, се връчва само на заявителя или на упълномощено от него лице – понеже стана въпрос за данни, които по разгласяването на трето, четвърто, пето лице, биха представлявали обществена опасност. Т. е. при получаването вече – проверката е извършена, заповядайте при нас.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Нас ни притеснява например, че сигналът е за г-н Стоичков, а ние проверяваме г-жа Карагъзова – това е притеснението. Защото това си е една доста сериозна намеса.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Ако има лично получаване, трябва да е същото лице или упълномощено. Точно тогава няма да може.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Тогава ще разберете дали друг е злоупотребил или не.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това ще го включим в нашите предложения.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Затова сега проверяваме дали има прилагане на СРС спрямо лицето и тогава го уведомяваме.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Ангелов иска думата, заповядайте.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Благодаря. Ясно е, че това е важен въпрос. Несъмнено официализирането на тази дейност на този момент като дейност на Бюрото, трябва да го осъществим и то ясно, точно и категорично записано. Тук беше споменато, че хората ще си направят проверка, пък след това който иска да дойде да си я вземе – виждам, че това е един много сложен въпрос, много сложен момент. Това означава, че те ще работят напразно, ако се получи нещо. Вижте, перфектни неща в този живот няма. И нека да намерим някакво златно правило, където може да се възползват всички. Едното от тях е – и самите ръководители на Бюрото го казват, да, нотариално заверено. В края на краищата ще си плати 5 лв., като е на зор – ще го направи. Защото вие след това ги каните, но този

разход от Силистра, например, да дойде до София, защото няма вие да отидете, предполагам – затова мисля, че и това може да го направите. Идеята е сурова, но има какво да се помисли, за да може да се внесе и законодателя да намери начини да го впише, за да може да работи.

По отношение на нещата за регистъра. Очевидно е, че тук концептуално се борят двете течения – едното е да бъде единен регистър, а другото е да бъде разделен. Всяко от тези предложения има своите положителни и отрицателни черти. Не трябва да се лъжем, вярно – всички сме добронамерени, но не трябва да се лъжем, че понякога има в структурите, които се занимават с тези неща, недобросъвестни хора. И тогава съществува възможност предварително да се разбере, че някой е „закачен“ – условно да го кажем. Така, че не знам – дали да бъде единен регистъра или не, като че ли Вашето виждане – Вие споменахте три отделни, някакъв такъв вариант, но той трябва да бъде ясно описан и да бъде ясно уреден и за всички хора, които работят с тази материя, да е ясно как. Може би заради краткостта на експозето Ви, аз в аналитичната част не чух къде и как са причините, за да имаме такива неудачи – понякога отказите на какво се дължат от страна на съдиите, които отказват и второто са тези случаи, където наистина имаме нарушаване правата на гражданите. Може би Вие сте го направили, защото това е важен елемент и той трябва да достигне до тези хора и ръководителите, които са допуснали подобни недостатъци в работата на своите служби.

Другото нещо, което е – споменахте, че имате виждане да бъдат увеличени сроковете за унищожаване на вече...

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Не, има такова предложение.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Извинете, останах с такова впечатление. Считам, че това ще бъде грешен подход, защото например от 10 го направите 20 дни, ще се гонят 20-те дни и пак ще има такова. Затова по-скоро не го правете, както се казва, отстоявайте това, което е записано. Трудно е, има несъмнено съдилища, където са претоварени от работа.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: За съдилищата не е чак толкова важно. Тук чисто технически срокове има. Например прокурорът казва, че е постановил на структурата X да прилага СРС. Информацията идва при мен на 15-тия ден след като е прекратено прилагането и аз вече съм в нарушение на закона. Но Вие сте прав – и 20 дни, и 30 дни да им дадем, те ще чакат последния момент. Ние не подкрепяме – да не сте останал с грешно впечатление, просто има такива предложения за промени в сроковете. Не съм казал, че ние ще ги подкрепим.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Иначе подкрепян предложенията, които бяха дадени – мисля, че те са работещи и си заслужа да намерят своето отражение в бъдещата практика, в дейността.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Ангелов. Колеги, изказвания и още коментари желае ли някой да направи?

ЙОСИФ ГЕРОН: Само няколко думи още. Не бива да щадим усилията на администрацията, защото ако пусна една искова молба от името на г-жа Лазарова и изпиша нейното ЕГН, съдът ще образува, ще движи – т. е. това не може да бъде критерий за нещата. Ако отиде едно лице при нотариус да завери, това означава, че минимум трима човека вече знаят, че той пуска – нотариуса, помощник-нотариуса, деловодителката, ще го има в регистъра и т. н.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: В края на краищата трябва да има някакъв ред, съгласете се.

ЙОСИФ ГЕРОН: Редът е ясен - както е в съда, подава се исковата молба от името на г-жа Лазарова с нейното ЕГН, но не може да отиде да вземе докато не се появи лично г-жа Лазарова или упълномощено от нея лице. Не може да правим различен ред за всяка различна.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Не може и да утежняваме процедурата на заявителите.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Споделих какви са ни притесненията, особено когато изпратим отговор и той се върне като непотърсен.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Но на мен не ми стана ясно когато е за телефон – ако не е собственик, а само ползвател.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Там сме въвели ред – има го разписано в Правилника.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, предлагам да преминем към гласуването на акт на Гражданския съвет към ВСС. Г-жо Лазарова, имате ли предложение за текст на акта?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Предлагам да формулираме акта в две точки. Първа точка: приема за сведение доклада и приложенията към него, като изпраща предложенията на Комисията по правни въпроси в Народното събрание и Комисията за контрол на СРС-та, за да бъдат взети предвид при бъдеща промяна на нормативната база за СРС и на Закона за криптираните съобщения.

Втората точка: по предложение на НБКСРС, Гражданския съвет към ВСС да организира следваща среща с Бюрото по темата за ВДС, изготвени по СРС, като покани представители на Съдийската и Прокурорската колегия на ВСС и на съсловните организации на магистратите.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Може би и на ДАТО.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА, ПЛАМЕН КОЛЕВ: Да, както и на Дирекция „Технически операции“ в ДАНС – казано общо: на органите по чл. 20.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Или вместо това да направим точка, която да касае принципно партньорство на гражданския сектор с Бюрото чрез Гражданския съвет и неговите организации – членове, а не само да фиксираме тема, свързана с ВДС.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Ние търсихме вариант, чрез който да направим тези връзки.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Тук има предложение дали да не направим покана за участие и към МВР и представители на Министерството на правосъдието?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това ще го уточним по-нататък.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Само едно коментар към предложенията – молбата ми е да не са конкретни, защото ние сме ги формулирали, но искаме да се обсъдят и с другите, които са заинтересовани в процеса. Аз съм на принципа преди да се тръгне към промяна в законодателството да се обмисли дали това няма да доведе до решаването на един проблем, а да се отворят други, нови – в практиката има такива случаи.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Затова предложението е следното: предложенията да се изпратят на двете парламентарни комисии, за да бъдат обсъдени и взети предвид при бъдеща промяна на нормативната база.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Добре.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Те в никакъв случай няма да останат във вида, в който се предлагат, но да послужат като информационен повод да се види, че тук има проблем.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. Гражданският съвет подкрепя необходимостта от законодателни промени, като предоставя на вниманието и т. н., и втора точка – рамково партньорство с НБКРС на Гражданския съвет към ВСС.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Съгласен съм с това предложение.

ЙОСИФ ГЕРОН: На мен ми се иска двете предложения да бъдат изпратени и до двете министерства, защото това е технологичния процес и на правосъдието, и на МВР. Технологичният процес за изменение на един закон накрая стига...

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Тези министерства ще бъдат привлечени в работните групи когато се инициира обсъждане на промени.

ЙОСИФ ГЕРОН: Работните групи се създават от министерствата, а не от парламентарните комисии.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Благоев иска думата, заповядайте.

ДОЙЧИН БЛАГОЕВ: Благодаря. Приемам точките, които г-жа Лазарова предложи, но имам възражение по отношение на адресата – ние сме орган към ВСС и не можем да прашае до Народното събрание.

ОТ ЗАЛАТА: Можем.

ДОЙЧИН БЛАГОЕВ: Според мен всичките тези предложения може да станат чрез ВСС. Това е моето мнение.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Сам по себе си ВСС не е инициатор на законодателни промени. Благодаря Ви, г-н Благоев. Г-жа Дерменджиева иска думата, заповядайте.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря. Бих искала да обърна внимание – и затова попитах г-жа Лазарова кои предложения, тъй като се изказаха предложения, които са в един тон и подкрепят програмата до 2024 г. и други, които Бюрото е написало и сподели с нас. Би било добре да изразим отношение и към кратката програма в посочения период като изключително положително.

Но по отношение на включването на МВР за искане на информация, г-жа Лазарова даде едно предложение, а тук дойде точно обратното предложение. Затова, след като трябва да цитираме нашите предложения, в случая за МВР има две предложения коренно различни.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ще прикачим към акта на Гражданския съвет предложенията по организации, които са ги предложили.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, но излизаме с общ акт.

ПЛАМЕН КОЛЕВ: Предлагам ви това, което коментирахме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да се подкрепи необходимостта от законодателни промени, като прикрепяме конкретни предложения от името на организациите-членове на Гражданския съвет – това ще запишем, а не, че Гражданския съвет подкрепя конкретните текстове по предложенията. Гражданският съвет подкрепя необходимостта от законодателни промени и се обединява около това. Всеки един от нас има право да даде своите предложения и да ги адресира до Бюрото и двете комисии чрез Гражданския съвет. Не всеки от нас да гласува предложенията на организациите, те ще са документи, които прилагаме към днешния акт.

Според мен двете основни точки трябва да са тези, че Гражданския съвет подкрепя необходимостта от законодателни промени, благодари на Бюрото за изнесения доклад и го приема за сведение. Също така приема съвместно с Бюрото решение в днешното заседание за едно дългосрочно партньорско сътрудничество по темата „Специални разузнавателни средства – граждански мониторинг, законодателство и правоприлагане“.

ОТ ЗАЛАТА: Да, в този смисъл, да.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, предлагам да гласуваме акт на Гражданския съвет със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, след изслушване на доклад на НБКСРС и становища на членовете на Съвета и проведено обсъждане на заседанието, взе следните решения:

1. Гражданският съвет приема за сведение Годишния доклад на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства (НБКСРС) за 2018 г. и благодари на ръководството на НБКСРС за участието в заседанието.

2. Гражданският съвет подкрепя предложението на НБКСРС за необходимостта от промени в националното законодателството, уреждащо въпросите, свързани със специалните разузнавателни средства. В тази връзка Гражданският съвет предоставя от своя страна на вниманието на НБКСРС доклад на Академия за изследвания в сигурността и отбраната, становище на Асоциация „ФОРУМ“ и на Камарата на следователите в България, членове на Съвета, с предложения и мотиви към тях за законодателни промени. Целта е те да бъдат разгледани и взети под внимание при бъдещо обсъждане на законодателни изменения в конкретната област в Комисия по правни въпроси и Комисия за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения към Народното събрание на РБ.

3. По предложение на г-жа Мария Карагъзова, председател на Гражданският съвет и г-н Пламен Колев, председател на НБКСРС, двете институции взеха решение за установяване на дългосрочно партньорство с цел осигуряване на механизъм за гражданско участие във формирането и изпълнението на политиките и мониторинг на правоприлагането в областта на използването и контрола на специални разузнавателни средства в Република България.

Актът да се предостави и на НБКСРС и Пленума на ВСС, за сведение.

Приложение към акта:

1. Доклад, представен и изготвен за целите на заседание на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет, проведено на 22 февруари 2019 г. от Академия за изследвания в сигурността и отбраната;

2. Становище на Асоциация „ФОРУМ“, базирано на проведени интервюта с действащи прокурори и представляващо обобщение на техните коментари, след като са били предварително запознати със съдържанието на доклада на Академия за изследвания в сигурността и отбраната (по т.1). Становището е изготвено за целите на заседание на

Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет, проведено на 5 юли 2019 г.;

3. Предложение на Камарата на следователите в България, представено на заседание на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет, проведено на 5 юли 2019 г.“

Гласуване: За – 15 против – няма въздържали се – няма.

Приема се.

Уважаеми г-н Колев, г-н Стоичков, г-н Симеонов, благодаря Ви за участието в нашето заседание с детайлния доклад и полезните разисквания. Желая ви ползотворен ден и Ви очакваме отново при нас.

Колеги, обявявам почивка. След това ще продължим по дневния ред.

/Почивка. Николай Михайлов упълномощава Татяна Лисичкова да представлява Съюза на младите юристи в следващите гласувания и напуска залата./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, продължаваме с т. 4 от дневния ред. Вносител и докладчик по точката е г-жа Попова – председател на УС на Сдружение „СЕФИТА“. Има изпратени материали по точката за предварително запознаване с темата. Заповядайте, г-жо Попова.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Благодаря. Предложената от нас тема е във връзка с липсата на публично оповестени правила за работа на възлагащите експертни органи и вещите лица и поставянето на допълнителни условия в последствие, които не са били предварително известни при възлагане на експертизата.

Става въпрос, че в списъците на вещите лица, когато се включват специалисти, има изискване за образование, за квалификация, за опит, но няма изискване за специалистите за осигурителния им статус. Проблем възниква когато бъде назначено едно вещо лице, изпълни експертизата, органа я приеме, определи възнаграждение и при заявяване на плащане в счетоводните отдели се поставя изискване това вещо лице да подпише декларация, че е самоосигуряващо се лице. Често специалистите не са самоосигуряващи се лица и за да си получат възнаграждението се принуждават да подпишат декларация с невярно съдържание. Това за нас е сериозен конфликт.

Позоваването от страна на счетоводните отдели на Наредбата за самоосигуряващите се лица според нас е некоректно, тъй като няма такова изискване към вещите лица и това, че експерти към съда и прокуратурата са споменати в тази Наредба наред с нотариуси, адвокати, оценители и експерт-счетоводители, не ограничава тези лица да практикуват само и единствено като самоосигуряващи се. Напротив – много голяма част от тях работят чрез специализирани дружества.

Освен това прави впечатление, че Наредбата за вещите лица се тълкува различно от органите, като някои от тях признават разходи на вещото лице, други – не, някои

командирова нещата, други – не. Случва се нещата да пътува, да се командирова за своя сметка и в последствие разходите за командировка да му бъдат изплатени във вид на възнаграждение, за което то дължи съответно осигурителни вноски и данък от другото си възнаграждение. Този проблем сте прочели в писмото на КАСЕБ, което беше изпратено до Административен съд – София-град по повод на конкретен казус, но в него е развито подробно защо не следва да се третират нещата по този начин като организация на работа и отчетност. По тази причина и ние внесохме отново точката, след като не беше разгледана в предходното заседание.

Това беше нашето изложение. Бих искала да допълня, че това касае не само нещата лица, но и граждани, и други организации, че няма правила, по които да се случват взаимоотношенията между органи на съдебната власт като цяло, не само възложители на експертизи, и граждани, и организации. Затова считаме, че следва да бъде препоръчано да бъдат оповестени такива правила.

ЙОРДАНКА ТОДОРОВА: Ако позволите един кратък коментар – адв. Йорданка Тодорова от Сдружение „СЕФИТА“.

До вашето внимание е сведен един конкретен казус, който е просто фрапантен. Какво означава това, което се е случило. Нещото лице, по някакъв начин е назначено от съда, дали го е искала страна или съда е решил и го е назначил, защото така е била процедурата в този момент – за нас не е важно. Кое е важното. Имаме влязло в сила съдебно определение – то не подлежи на обжалване, на нещото лице да се изплати възнаграждение. Съдебно определение! Какво се случва в момента, в който трябва да се извърши изплащането. Член на съдебната администрация, за която говорихме в самото начало, решава, че няма да изпълни това съдебно определение, като отказва да извърши плащането под предлог, че нещото лице не представя документ, който не е изискуем по никакъв нормативен акт.

Това е обидно както за самото нещо лице, което си е свършило работата, така и за съда, който е излезнал с определението да му се изплати възнаграждението. Такива неща не бива да бъдат допускани, но те се случват и се случват именно, защото няма правила. Ще си позволя да ви напомня едно решение на Европейския съд, което не знам дали сте коментирали, то е отпреди няколко години. Европейският съд приема, че съда е възложител, а нещото лице е изпълнител на поставената му задача. Излишно е тук да коментираме как по много малко от съдебните дела, независимо дали са наказателни, граждански или административни, не се назначават неща лица. Т. е. те са едни много активни участници в съдебния процес, независимо от това дали ще бъде кредитирата

тяхната експертиза или не, съда е длъжен да вземе становището на специалистите по определена материя, която той няма такива познания.

Какво се получава. Вещите лица правят всичко възможно да помогнат на съда да разреши правилно казуса, според собственото си убеждение и закона. И същите тези вещи лица не могат да си получат възнаграждението, защото член на съдебната администрация отказва да изпълни съдебно определение. Това се случва точно защото няма правила, за които говори и г-жа Попова. Затова аз моля да обсъдим направеното предложение да бъдат създадени, приети, въведени и публично оповестени унифицирани за всички съдилища правила за работа на администрацията на съдебните органи с вещите лица, на които е възложено извършване на съдебни експертизи. В тези правила да бъде точно посочено срещу какви документи ще се извършва изплащането според статута на вещото лице – дали е самоосигуряващо се лице - какви документи ще представя, дали е член на сдружение на вещи лица – то може да бъде и едноличен търговец, защото такава забрана няма, може да бъде и безработен. Всички тези неща трябва да бъдат уточнени в правила, за да не може някой член на съдебната администрация да се изправи и да каже – Не, това вещо лице няма да получи възнаграждение за труда, който е положил и който съда е приел и за който съда е казал, че трябва да му бъде платено.

Затова ви моля да подкрепите направеното предложение за създаване и приемане на такива правила, които да бъдат унифицирани за всички съдилища в България. И ви моля да вземете решение за такъв акт – това е процедурата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-жо Тодорова. Г-н Ангелов иска думата, заповядайте.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Благодаря. Имам няколко въпроса и ако може като ги задам, веднага да отговорят.

Първоначално споменахте, че това е практика, но не навсякъде. Очевидно е разпръснатата като негативна практика, но само на места. Правилно ли Ви разбрах?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: По отношение на това, което казах - в Наредбата, за разходите – приемането не, и за командироването – да и не, е разнородно тълкуване. По отношение на плащането на вещите лица като изискването да бъдат самоосигуряващи се лица, ако за тази част пипате – това се прилага от съдилищата напоследък. Докато органите на прокуратурата приемат заплащане и лично, и чрез специализирани дружества на извършените експертизи. Така, че изискването да бъдат самоосигуряващи – в последните години се сблъскваме от съдилищата.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Да не би да е в резултат на някакъв конфликт тогава?

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Има ли някаква причина, която те изтъкват?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Причината е устна, ние не сме получили писмено тяхно становище, а те се позовават на извършен одит, но ние този одит не сме го видели, никой не ни го е предоставил и ние не знаем техните одитори какво точно твърдят и защо.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Това е елемент от вторият ми въпрос – какво сте направили вие в тази връзка, изисквали ли сте го?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Ние сме писали становища до ВАС, с който повече сме работили и сме се сблъскали – първо при тях беше ограничено правото на плащане. Впоследствие и с Административен съд – София-град, за които мога категорично да кажа. За другите съдилища не мога да твърдя категорично, но от колеги чувам, че навсякъде се плаща по този начин – като физически лица, и навсякъде е въведена тази декларация, която изискват вещото лице да подпише.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Добре. И третият, последен въпрос – защо искате това да бъде като Правилника? Доколкото си спомням Правилника не може да бъде налаган. По-скоро това не трябва ли да бъде елемент от Наредбата?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Ние считаме, че това трябва да бъде във вид на публично оповестени правила без значение как ще бъде наречен този документ. Просто вещите лица следва да са в известност когато им се възложи експертиза на какви изисквания трябва да отговорят, какви документи ще трябва да представят и ако някой от тях не е съгласен, да може да уведоми органа, който го е назначил, своевременно, а не да се разбира за този проблем накрая.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: То е двустранен процес. Мисълта ми е, как го виждате това да се случи, кой ще издаде тези правила – Министерството ли? Ако може да подскажите, защото не съм чак толкова вещ в тази материя, но мисля, че...

ОТ ЗАЛАТА: Може ... да го издаде Министерството.

/Говорят едновременно./

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Би могло да бъде и на всеки орган.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Само в допълнение на отговора, за да може да приключим. След като сезирахме Административен съд – София-град с този казус и те препратиха на счетоводството запитването, което сме отпратили към тях, счетоводството все пак изплати на конкретното вещо лице, но това беше единичен случай. Това не прекрати практиката. Това, което ние искаме всъщност е да няма единични случаи, да не се прилага различен подход спрямо различните хора. А кой трябва да ги приеме – досега в някои съдилища има практика да си приемат вътрешни правила за работа. Но това е в единични съдилища, не е повсеместно. Практиката е различна, която те си въвеждат, най-често по усмотрение на главния счетоводител.

ОТ ЗАЛАТА: Шапката трябва да каже – това трябва да се решава по този начин, което да е съгласувано с данъчните.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-жа Дерменджиева иска думата, заповядайте.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря. Бих искала да обърна внимание на това, че с промените в Наредба № 2, които влезнаха в края на 2018 г., ако сте обърнали внимание и си представите – не бих искала да се бъркат счетоводни процеси, процеси за осигуряването въобще, не само за осигуряването, както и приложението на Наредбата. Документът, който е част – отварям една скоба, че тези правила трябва да влезнат в Наредбата така, че да се прилагат от всички и съответно всички да бъдат известени.

По отношение на заплащането – като си затворите очите, ще си представите сметката, която се получава. Представената част от тази сметка се промени в две графи, има признати разходи и другото е стойността на възнаграждението. Много хора от много дълги години сами създават проблема по отношение на облагането. Аз съм финансист, не съм с юридическо образование, затова си позволявам да обърна внимание. Мисълта ми е, че дори при самоосигуряването не следва да се декларира стойността, която е общата стойност, както завършва документа. Имаш целия документ, защото едновременно ти се изплащат общата стойност, която е ясно разграничена – признатите разходи и възнаграждението като такова. Така, че по отношение на облагането се облага – и ако много хора са си облагали сами разходите, което е за тях в изключителен минус, това си е техен проблем – лоша счетоводна култура. Всеки трябва да декларира стойността на възнаграждението. Това от ъгъл на възнаграждението.

От ъгъл на това дали те задължават да подписваш декларация – няма го в нормативните изисквания и не следва да те принуждава който и да било да подписваш декларация – това го няма! А то отношение на правилата – пак казвам, те трябва да влезнат в Наредбата и ние бихме могли да инициираме дали промяна в Наредбата с точно изискване дори срокове за заплащане и т. н. или да инициираме едновременно въпроси какво се случва с влизащото – по данните, които имахме, следваше края на 2018 г., в закона. Мисълта ми е, че това не могат да бъдат отделни правила, а би следвало да влезнат или в Наредбата, или в закона.

Иначе колегите, които работят като вещи лица, трябва да ги ограмотим, за да може да си облагат само възнаграждението, а не да облагат и разходите си.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Като продължение да кажа, че за този закон се говори от много години, нищо не се случва, виждате колко трудно и бавно се променя Наредбата, колко усилия и дълъг процес отне да се постигнат някакви промени. Затова ние смятаме, че на първо време – да, бихме могли да инициираме промени в нормативната база за

вещите лица. Но смятаме, че към момента най-малко може да препоръчаме първо – да не бъдат ограничавани вещите лица с изисквания, които не са нормативно предвидени така, че да се пречи на работата им и органите, които възлагат експертизи в крайна сметка да обявят публични при какви условия възлагат експертизи, което може да стане, ако бъде сезиран ВСС, който по някакъв начин – не знам дали може да въздейства на своя одитен екип, ако е вярно това, разбира се, да не поставят такива ограничителни изисквания.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мисълта ми е следната: няма такъв механизъм, който в момента правила – независимо кой ще изработи и кой ще ги одобри. Защото моето лично мнение – те не са в Наредбата, а по-късно и в специален закон, позоваването е в Наредбата, стойността на заплащането е в Наредбата, начина на заплащане се коментира служителите на МВР и другите, които са извън специализираните и по-специалните професии. Така, че при всички случаи каквито и правила – ако не са вътре, в сега действащия единствен документ за вещите лица – Наредбата, те ще се бият с това и то ще е подзаконово и няма да се прилага. Ще стане информативно.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, първо ще дам думата на г-н Николов, след това на г-жа Лисичкова. Заповядайте, г-н Николов.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Благодаря. Ще кажа само няколко думи по отношение на правилата. В оперативната самостоятелност на административния ръководител на органа на съдебната власт, казвам го и в качеството си на бивш главен секретар на ВАС – такива правила има, е да приеме правила. Нали така. Да, съществува такъв проблем, запознат съм, да – трябва да претърпят редакция, тук спор няма. Това е негова компетентност да издаде такива правила.

Ако искате задължителност на тези правила, както казаха, или през Наредбата, или през ВСС да даде указание или препоръки на административните ръководители да се спазва това-това-това. Защото съм минал два одита на ВСС – препоръки в тази насока няма. От друга страна, ако прецените, и одита може да запознаете.

Но ако искате задължителност – макар, че е силно казано, препоръка...

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Но това е втората стъпка с нормативните изменения, за което трябва повече време.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Колеги, смятам, че има някакво объркване и то се поражда от факта – казвам го от гледна точка на моето средно икономическо образование, че просто се смесват нещата и когато имаме две страни - вещото лице, което желае да му бъде изплатено възнаграждението, а от другата страна е счетоводството на съответния съд. Може би липса на комуникация, лоша комуникация – никой не желае да обясни на

някои, но тук имаме вече смесваме няколко закона. Това е Закона за данъците върху доходи на физическите лица, КСО, Закона за здравното осигуряване – и там как се стиковат нещата и че счетоводството не обяснява на вещото лице защо е така и така.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Проблемът възниква от това, че те искат да плаща само и единствено физическото лице, а не на специализираното дружество, например, в което то практикува своята дейност и се осигурява.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Аз също съм имала дела, по които вещите лица си искат точно на специализираното дружество да се издаде фактурата и да бъде преведена на него, а не на всяко нещо лице поотделно.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Да, но обичайната практика е съдията в съдебно заседание да издаде разходен касов ордер, с който счетоводството казва – Подписваш декларация, че си самоосигуряващо се лице, за да получиш възнаграждението.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря Ви, г-ж Попова. Г-н Герон иска думата, заповядайте.

ЙОСИФ ГЕРОН: Целият проблем произлиза от правно-данъчна неграмотност. Потвърждавам това, което каза г-жа Дерменджиева, но го казвам в по-остър вид. Това се едни неграмотни счетоводители, които не знаят какво правят. Тъй като режимът на поддръжките на ДОО и здравно осигуряване е различен при различните категории лица, те просто трябва да декларират каква категория лице са, за да си получат съответно с или без удържки това възнаграждение. И имам конкретно предложение – да приемем решение, че тази практиката е незаконосъобразна, че само на самоосигуряващи се лица се изплаща възнаграждението.

Вторият въпрос. Много от съдилищата – и много правилно го практикуват, командировъчни разходи, разходи за материали, консумативи, ги начисляват отделно и те трябва да бъдат изплатени отделно, а не да влизат към присъщи разходи. За командировъчните – по закон е толкова ясно, всеки може да командирова едно трето лице, т. е. съда може да командирова по Наредбата за командировки в страната и даже в чужбина едно лице, което не му е на щат. Тези доходи не подлежат на данъчно облагане, не подлежат на обществено осигуряване и т. н.

Не може правната и счетоводна неграмотност да я обличаме – то е комбинация, затова предлагам такова решение да се вземе.

Третият ви въпрос, колеги, е нерешим без законодателна промяна, защото съда назначава вещото лице такова като физическо лице. Никой закон не предвижда, че може да бъде назначено – както сега в Закона за адвокатурата е предвидено адвокатско дружество да изпълнява дейност. Няма как след като е назначено вещото лице Попова,

например, съда са изплати на едно трето лице, дори и тя да е подала заявление за това. Явява се едно недължимо плащане, според мен, и там няма как да бъде решен въпроса, освен със закон.

Затова моля още веднъж – със Сдружение „СЕФИТА“ и с други организации правихме колко пъти конференции, законопроект за вещите лица, Министерство на правосъдието продължава да ни игнорира, но нещата със закона за вещите лица до такава степен са наболели вече, че стават неспасяеми. Не знам защо колегите не поставят и този въпрос. В едни съдилища възнагражденията за вещите лица се определят по усмотрение на съдията, в други – вещите лица ги карат да попълват едни справки – колко часа какво си правил, що си правил, следствие на което в Административен съд София-град (АССГ) почти не остана едно читаво вещо лице, което има опит. Добрите вещи лица, поне в тази сфера, изчезнаха от АССГ, не могат да намерят добри вещи лица. Да не говорим, че вещото лице е дългата ръка на съда. Хубавото е, че премахната случайния избор на вещо лице.

Затова нека всички да настояваме и да работим по въпроса за Закона за вещите лица, докато не се създаде Камара на вещите лица с подкамери или секции на различните специалности.

/Говорят едновременно./

ЙОСИФ ГЕРОН: Когато не се завиши контрола върху самите вещи лица, професионална квалификация, етична комисия и т. н.

/Говорят едновременно. Росица Велкова упълномощава Татяна Лисичкова да гласува от името на Българската съдийска организация и Центъра за приложно-правни изследвания и практики, за който тя е упълномощена за днешното заседание, и напуска залата./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Герон. Г-н Герджиков иска думата, заповядайте.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Благодаря, бих искал да допълня г-н Герон. Не е съвсем точно, че съда назначава физически лица. В много случаи съда назначава експертизи на учреждения, на болнични заведения, на криминалистични лаборатории, на структури на МВР. По този начин се въвежда разнородна практика. В едни случаи може да се плаща на организация, в други случаи не може да се плаща на организация. Ето за това говорим – да има еднакъв подход. Това веднъж.

Втори път. И в гражданското, и в наказателното производство – аз не съм юрист, но мисля, че юристите добре би трябвало да разбират това, че законодателя разграничава на кой се възлага експертиза и кой се назначава в качеството на вещи лица, което е много

съществено за това да могат да се възлагат експертизи, особено сложни експертизи, на одиторски дружества, на счетоводни къщи и на други организации. Защото – не веднъж съм говорил по този въпрос, случайния избор на вещи лица и възникването на случаен колектив не винаги дава добри резултати. Съдът като избира произволно трима, които къде ще работят, какво ще работят, ще се разберат, няма ли да се разберат – никой не знае. Имал съм случаи – може би съм споменавал, във ВАС беше назначена комплексна експертиза, вещите лица носят три отделни експертизи. Съдът ги връща – казва, че иска една експертиза да получи, следващия път съда получи една експертиза с две особени мнения от другите две експертизи. Това е контрапродуктивно. Затова казвам – решаването на тези – до голяма степен, технологични въпроси много би облекчило съдебния процес.

Относно момента, за който г-жа Дерменджиева каза – за разграничаване на разходите от възнаграждението, това по смисъл би трябвало да е така. Само, че в каква практическа ситуация се оказваме. Повечето от съдилищата превеждат една сума, т. е. заедно възнаграждение и осигуровки. Вярно – ти имаш справка-декларация, но справката, която пращат в НАП е за целите суми.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Когато си я сканираш и даваш Годишната данъчна декларация, ти ги прилагаш и фиксираш сумата – няма как. Затова казвам, че много вещи лица са неграмотни.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, след като разгледахме точката, чухме предложенията и съображенията, какво предлагате – да поставим на гласуване текста, който предложи вносител на точката или да гласуваме предложенията?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Да, това е за момента, освен ако не бъде разширен и допълнен.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, ще прочетете ли текста отново?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Да. „Във връзка с изнесената информация относно постъпили сигнали от вещи лица за разнородно третиране на възнаграждения за извършени и приети експертизи от администрациите на органи на съдебната власт и след проведени обсъждания, препоръчваме:

1. Да бъдат създадени, приети, въведени и публично оповестени правила за работа на администрациите на органите на съдебната власт с вещите лица, на които е възложено извършване на съдебни експертизи;

2. Чрез правилата да не се ограничава начина на организация и отчетност на дейността на вещите лица в рамките на нормативно-допустимите възможности, които следва да имат избор за получаване на възнагражденията им, както лично, като физически

лица, така и като регистрирани еднолични търговци или чрез специализирани дружества и организации;

3. По смисъла на чл. 27, ал. 2 от Наредба № 2/2015 г. за вещите лица на Министерство на правосъдието за документ, съдържащ реквизитите по чл. 7 от Закона за счетоводството, представян от вещите лица, за извършване на плащане за определените им възнаграждения и разходи следва да се счита, както сметка, издадена от самоосигуряващо се лице, така и фактура, съставена от лицето или специализирано дружество, чрез което то осъществява експертна дейност.

Настоящият акт да бъде представен на вниманието на Пленума на ВСС, а също и на административните ръководители – председатели на органите на съдебната власт.“

ИЛЪО ХАДЖИМИНЧЕВ: Да се внесе са изменение в Наредбата и така ще стане унифицирано за всички съдилища.

/Говорят едновременно./

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Това следва да се отпрати до Вътрешния одит на ВСС, който следва да вземе становище. Ние не можем да отправим към Пленума този въпрос. Този въпрос е вътрешен. Пак ви казвам – в правомощията на административните ръководители е да си направят правила. Вътрешният одит трябва да даде становище по въпроса и евентуално тогава да го предложи на Пленума. Сега ако го изпратим на Пленума няма да има никакъв ефект. Ако искате задължителност на подобен тип правила, Вътрешният одит на ВСС следва да отпрати препоръки до административния ръководител да си унифицира това, което Вие казахте и по този начин би могло да се постигне ефект.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Тъй като не съм добре запозната с правомощията на Пленума, идеята беше, че някой трябва да го доведе до знанието на Вътрешния одит и това – така си го представях, трябва да е някоя от колегиите, някой от ръководството на ВСС. Ако смятате, че това може да бъде насочено директно към Вътрешния одит, като звено във ВСС, аз не съм сигурна до колко това е подхода.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Или до представляващия, или до Вътрешния одит.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Искам да кажа, че при така формулиран текст, аз съм „въздържал се“.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Имаме три предложения – първото е тяхното, второто е на г-н Николов...

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Неговото е само за отправянето, той не променя предложението като текст.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Той казва, че Гражданския съвет препраща вашето предложение за становище от Вътрешния одит на ВСС, за разглеждане. И трети вариант – на г-н Герон.

ЙОСИФ ГЕРОН: В моето изказване казах какво предлагам, но да го формулирам: „Гражданският съвет към ВСС счита, че практиката на редица съдилища да се изплащат възнаграждения на вещи лица само с представяне на декларация, че са самоосигуряващи се лица, противоречи на закона и е недопустима.“ Добавяме решението да се изпрати на Вътрешния одит, за да бъдат взети съответните мерки по отношение на съдилищата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И ще приложим становището на Сдружение „СЕФИТА“, което днес беше дискутирано, като документ към акт.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Да се знае какво визираме.

ЙОСИФ ГЕРОН: Същевременно, докато се приеме Закона за вещите лица, да се подготвят проекти за изменение на Наредбата за вещи лица и справка-декларацията.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Бихме могли да направим предложение и към текстовете, защото за сроковете, за начините на заплащане приложението е единствено и само формата. Болката по отношение на срока е заплащането, еднаквите приложения на заплащането, унифициране така, както е с Наредбата за командировките.

/Говорят едновременно./

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Въпросът е, че в едно съдилище ще приемат, в друго – не. Генералният въпрос не може да бъде решен.

ЙОСИФ ГЕРОН: Ако одита приеме нашето становище...

/Говорят едновременно./

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Мисля, че текста е прецизен. Въпросът, който поставя г-н Герон е изключително важен. Ние от десет години говорим, че трябва да има закон за вещите лица такъв, какъвто е имало в България преди много години. Включително, че трябва да се подобри и Наредбата, но това са едни бъдещи събития, които кога ще се случат не е ясно. Това, което в момента не ни устройва в отношенията между съда и вещите лица дейността да се организира от една одитна институция, която не е ясно какви цели си поставя и как процедира. Всичко това става на базата на устни указания. Досега никой не е пожелал да ни отговори писмено защо – ето, в конкретния случай - едно лице, което се е регистрирало като безработно, не може да му се изплати възнаграждението не като самоосигуряващо се лице.

ОТ ЗАЛАТА: Ако работи по трудов договор?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Същият проблем. Но има и много, които работят по трудов договор – да.

/Говорят едновременно./

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Предлагам текста на г-н Герон с тяхното становище да се изпрати до одита и това решение да се вземе – този текст и тези предложения. И до представляващия ВСС.

ЙОСИФ ГЕРОН: Да, правилно.

/Говорят едновременно./

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Освен това, което говорим, къде е момента, в който вещото лице има право да откаже по лични причини – няма го. То това е за Наредбата.

/Говорят едновременно./

ИЛЪО ХАДЖИМИНЧЕВ: С молба одитът да излезе с писмено указание за работата на съдилищата, а не само да се произнесе. Иначе няма смисъл.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, да преминем към гласуване. Тъй като вносителят настоява за текста си, гласуваме за това дали Гражданският съвет подкрепя внесеното предложение. След това – ако не го подкрепяме така, както те са го формулирали, да формулираме акт, с който препращаме по компетентност на Вътрешния одит на ВСС и на представляващия ВСС.

ЙОСИФ ГЕРОН: Но с текста, който аз предлагам.

ОТ ЗАЛАТА: Да. Точно така.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, като счита, че практиката е незаконосъобразна.

Моля, да гласуваме текста, който г-жа Попова прочете – предложението на Сдружение „СЕФИТА“.

Гласуване: За – 2 против – 8, въздържали се – 5.

Не се приема.

Преминаваме към текста, който г-н Герон предложи, а именно:

1. Гражданският съвет към ВСС счита, че практиката на някои съдилища да се изплащат възнаграждения на вещи лица само с представяне на декларация, че са самоосигуряващи се лица, противоречи на закона и е недопустима.

2. Изпраща за преценка и по компетентност акта, ведно със становището на Сдружение „СЕФИТА“, на Вътрешния одит на Висшия съдебен съвет и представляващия Висшия съдебен съвет.

Актът да се предостави на Пленума на Висшия съдебен съвет, за сведение.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Бих добавил - и в нарушение на редица законови установки, но да не влизаме в подробности.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И в нарушение на нормативната уредба, защото незаконосъобразност...

ОТ ЗАЛАТА: Нека да остане казаното, без добавки.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, гласуваме акт на Гражданския съвет относно становището на Сдружение „СЕФИТА“.

Гласуване: За – 14, против – няма, въздържали се – 1.

Приема се.

С „въздържали се“ гласува г-жа Аврамова – Национално сдружение на съдебните служители.

Преминаваме към т. Организационни въпроси. Давам думата на г-жа Дерменджиева.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: По време на почивката говорих с част от вас, тъй като имахме заседание на Общото събрание, аз не можах да присъствам тук. Доколкото разбрах има решение следващото заседание да бъде през м. септември. Погледнах в календара – 30 август е в петък. Ние нямаме почивки, освен това знаете, че ВСС, във връзка с промените, които текат и се очакват други решения – втора година нямаме съпредседател. Всички съвместно работим, бих казала, че и по-съвместно от предходни години. Но трябва да задържим административната стъпка с всеки месец заседания. Днес е 5 юли – не може от началото на м. юли чак в края на м. септември, затова предлагам едно заседание със скромен дневен ред на 30 август.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Другото предложение е 20 септември. Г-жа Лазарова иска думата, заповядайте.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имам въпрос – какъв е минималния кворум, за да проведем заседание, мисълта ми е дали на 30 август ще има достатъчно представители на организациите.

ЙОСИФ ГЕРОН: Сега ще гласуваме датите, няма да обсъждаме кворума.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Точно затова аз ще гласувам против 30 август.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: От БСА и АПБ ми казаха, че няма да могат да присъстват през м. август.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Доводите ми бяха чисто административни – дейността на Гражданския съвет. А и това са два месеца и половина.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, нека да гласуваме предложенията за дата за следващото заседание на Гражданския съвет. Моля да гласуваме първото предложение – 30 август.

Гласуване: за – 2, против – 13, въздържал се – няма.

Не се приема се.

Колеги, да гласуваме второто предложение – 20 септември.

Гласуване: за – 13, против – 2, въздържал се – няма.

Приема се.

След проведеното гласуване приемаме следващото заседание на Гражданския съвет към ВСС да се проведе на 20 септември от 9:30 ч.

Колеги, продължаваме по дневния ред. Г-н Николов поиска думата, заповядайте, г-н Николов.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: По т. Организационни въпроси съм продиктуван по една точка, която се случи на днешното заседание, а именно т. т. 1 и 2 по отношение на представителството и това кой как може да гласува. Провокиран съм от организацията, съсходна на нашата, за това, че трябва след решение на Управителния съвет да прецени как да гласува. Това, за мен, е несериозно, защото предварително всеки един Управителен съвет трябва да е упълномощил даден член на организацията да участва в заседанията на Гражданския съвет и да преценява как да гласува. Не е нормално аз или някой друг да чака Управителния съвет на организацията да му укаже как да гласува постфактум.

ДОЙЧИН БЛАГОЕВ: Не е нормално, но е факт.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това означава, че никога тази организация не следва да гласува.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Именно. Следва предварително Управителния съвет на организацията да е взел решение и да упълномощи член да участва в заседание на Гражданския съвет и да представлява организацията.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, понякога един глас „за“ или „против“ може да обърне решението и ние не можем да си изменяме актовете.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Още повече, че предварително е известен дневния ред, материалите са разпратени. Биха могли предварително да ги обсъдят във вида, в който са предоставени.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да, точно така. Това за мен е несериозно. Не е ли редно в даден момент, например в началото на годината, да видим коя организация колко хора представлява – с оглед легитимност, каква тежест и какво представителство има. Говоря за съсловните организации и професионалните – които са в съдебната власт.

ОТ ЗАЛАТА: То за всички е така. Тук всеки е с равен глас.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, само да допълня предложението на г-н Николов, защото го обсъждахме в почивката. Организацията, които не са

регистрирани все още в Търговския регистър и е публично тяхното актуално състояние, неговото предложение е да представим актуално състояние за тези, които все още са регистрирани в СГС към 20 септември, т. е. не по-малко от 3 месеца. Има ли такива, които все още не са пререгистрирани?

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Периодично е това – един път в годината. Нека да го има.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Във връзка с това, имам предложение. Тъй като на нас ни предстои на следващото заседание да избираме и съпредседател от страна на организациите, смятам, че към него момент е хубаво да се види кои организации ще избират съпредседател, който ще бъде съпредседател на Гражданския съвет в рамките на следващата година.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нека не го гласуваме специално, но е препоръчително.

ОТ ЗАЛАТА: Напротив – да го гласуваме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Въпросът е дали има организации, които не са регистрирани в Търговския регистър, защото, ако има такива, е безпредметно да представят актуално състояние.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ще представя, но ние имаме регистрация само в Агенцията по вписванията по Специалния закон. Докато не се формулира от къде актуална регистрация на юридическо лице.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Това беше с оглед – това, което казах в началото, за представителност.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А относно представителността – ще дам пример с нас. Управителният съвет много отдавна – още 2014 г., това, че съм представляваща не означава, че трябва да съм навсякъде, но за да има оперативност, ние сме избрали за официални представители с равни права в участието и по отношение на гласуването трима човека – аз, юридическия ни консултант, който може да е по-полезен в дадени моменти и г-н Герджиков, който е член на КНОБ. В последствие избрахме още едно лице – председателят на Контролния съвет, официално съм внесла документа и ние имаме четири лица. Дори и четиримата да присъстваме – имаме право, един ще гласува. Мисълта ми е, че тези въпроси се разрешават с официално представяне кои могат да присъстват тук. Защото – знаете има разминавания в мненията по разни въпроси в организациите, може да дойде някое лице, което да каже, че е представител на еди-коя-си организация и когато го няма документа, в който да е посочено кои лица могат да представляват организацията, тогава това лице не следва да бъде допуснато. Както знаете, имахме такъв случай, сега няма да го коментирам.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: И да взема решения.

СВЕТЛА ДЕРМЕДЖИЕВА: Именно. Би следвало да се направи справка – две са нещата, кои организации могат и кои представители на организациите са упълномощени за заседанията на Гражданския съвет.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: По въпроса за актуалните състояние на тези, които не са регистрирани в Търговския регистър – да се представят на следващото заседание на 20 септември и те да са актуални в срока 3 месеца назад от 20 септември. А съсловните и професионалните организации-членове на Гражданския съвет да представят актуална численост на членската маса и какъв процент тя съставлява...

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: И кой може да присъства на заседанията и да взема решения.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз съм изпратила и това е решението на Управителния съвет.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, нека гласуваме предложението – организациите-членове на Гражданския съвет да представят към 20 септември актуално състояние на организацията, но не са регистрирани в Търговския регистър, тъй като там информацията е публична и не е нужно да представят информация.

Гласуване: За – 15, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Колеги, да гласуваме предложението относно членската маса и представителството на професионалните и съловни организации-членове на Гражданския съвет – да се представи към 20 септември актуален брой на членовете и какъв процент от общата численост представлява.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Имам въпрос – какви са мотивите за това предложение. Има ли смисъл гласуването?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Николов ги представи преди малко.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: С това започнах.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Колеги, нали и двете организации са членове на Гражданския съвет, какъв е конфликта между тях?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не, няма конфликт.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Няма конфликт. Идеята на г-н Николов е да се разбере каква членска маса стои зад всяка организация. Който е против, ще гласува „против“. Да се добие яснота за представителността на членовете. Затова, нека да гласуваме предложението на г-н Николов.

Гласуване: За – 7, против – 7, въздържал се – 1.

Не се приема.

Светла Дерменджиева – КНОБ, гласува с „въздържал се“.

Г-н Герджиков искаше думата, моля, заповядайте.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Преди това, може ли и моето предложение да обсъдим – всяка организация да представи списък кои лица е упълномощила да участват и гласуват от името на организацията в заседанията на Гражданския съвет.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. Колеги, гласуваме предложението – до 20 септември всяка организация да представи списък с лицата от членската маса, които може да участват и гласуват в заседанията на Гражданския съвет.

Гласуване: За – 14, против – няма, въздържали се – 1.

Приема се.

Любомир Герджиков – КАСЕБ, гласува въздържал се.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Причината да гласувам с „въздържал се“ е тази, че темите са най-разнообразни, може да се появяват специални или по отделни теми различни хора, затова не сме против – съгласни сме да има оторизирани такива генерални представители. Но в случай, че е необходимо да може да участват и други представители.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това може да го допишем – с конкретни представители по теми да участват.

ЙОСИФ ГЕРОН: Списъкът може да се допълва по всяко време.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: По конкретни теми всяка организация може да изпраща свои представители изрично. Добре.

Г-н Герджиков беше отправил писмено запитване с право на отговор към Мила Георгиева, Мария Колева и Татяна Лисичкова. Той беше изброим датите на техни отговори на негово изразено становище във връзка с проведено заседание на Гражданския съвет на 31 май т. г. За съжаление г-жа Колева и г-жа Георгиева днес не присъстват, във ваканция са. Тук е г-жа Лисичкова, затова, г-н Герджиков, заповядайте за изказване.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Благодаря. Ще бъда кратък.

Правото за искане на отговор по повод на три писмени становища, които постъпиха на моя имейл от Мария Колева, Татяна Лисичкова и Мила Георгиева. Те персонализируют – основно към мен отправят забележки относно поведението ми в заседанията на Гражданския съвет. Искам да кажа, че то беше във връзка със становище, изразено от Камарата на арбитражните и съдебните експерти в България, касаещо темата за случая „Скаптопара“. Това мнение и към настоящия момент поддържа, тъй като считаме, че целите, които си поставя Гражданския съвет и функциите, които има са далече от тази –

както я наричат, култур-протестърска дейност на някои отделни организации. Това определение не е мое, то е на проф. Николай Овчаров, който, надявам се, и тази статия да сте я прочели – за хрониката на един фалшив скандал.

По-нататък по този повод четохме, че и г-жа Карагъзова се е изявила и прокурор Лазарова за това, че нейното име е намесено във връзка с обсъжданията в Гражданския съвет. Не прочетох, поне аз, такова изявление по повод на ВСС за това, че умишлено или не дали е била преследвана цел, беше обвързано и името на ВСС с тези разглеждания в Гражданския съвет. В частност имаше публикувана статия „ВСС пое разрушеното римско селище Скаптопара“.

Понеже отсъстват г-жа Колева и г-жа Георгиева, съвсем накратко ще кажа. Г-жа Колева смята, че това наше становище, което сме изразили, в някаква степен преследва целта да бъде сменена г-жа Карагъзова като представляващ Гражданския съвет. Същото мнение споделя и г-жа Георгиева. В правото ми на отговор искам да кажа – може би не сме разбрали, може би не съм се изразил правилно, нашата цел е да се спазват правилата на Гражданския съвет такива, каквито сме си ги приели ние. Ако искаме нещо да променим, това да става през Правилата, а не да правим неща, които всеки преценява или възприема по начин както той разбира.

Заради това казвам, че ние и занапред ще подкрепяме работата на Гражданския съвет. Считаме, че това е една полезна организация и занапред строго ще искаме да се придържаме към правилата, които имаме.

За г-жа Лисичкова ще кажа, че съм силно впечатлен от изразеното от нея мнение. Първо, че се подписва като „адв. Лисичкова“ и в това си качество се изразява за становище на организация-член на Гражданския съвет, но да изразява мнение, че становището на една организация не трябва да се прикрепи към протокола – прощавайте, мисля, че никой не може да бъде цензур в Гражданския съвет на становищата на другите. Всяка една организация може да иска това нещо – нейното становище да бъде прикрепено към протокола. Още повече смятам за завоевание това, че на времето постигнахме разбиране от ВСС и на сайта на ВСС в рубриката „Граждански съвет“ има отделен раздел „Становища“ където се публикуват.

Но - пак ще кажа, няма да приемем отделни организации да се противопоставят на мнението на други организации. Всяка организация има право да си изрази мнението такова, каквото приема.

В допълнение и по повод на предния въпрос за упълномощаването и във връзка със спазването на Правилата, наскоро г-жа Карагъзова ни информира за 26 официални адреса, на които се изпращат материалите за Гражданския съвет – организациите са по-

малко, доколкото ми е известно, 18 са. Незнам кои са другите хора, които информираме за нашата дейност и на какво основание го правим. Затова мисля, че може да се направи нещо много просто – организацията и срещу нея имейлите, на които да се получава информацията за нашите заседания.

Това е накратко. Надявам се за възможността, когато г-жа Колева и г-жа Георгиева са тук, да довърша изложението си по повод техните писания.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря. Г-жо Лисичкова, имате думата.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Искам реплика не заради друго, а защото смятам, че г-н Герджиков не е разбрал правилно писмото ми. То касаше възражение Вашето становище да бъде прикрепено към протокола от 31 май затова, защото Вие напуснахте заседанието и това становище беше изпратено след заседанието. Смятам, че Вашето становище не може да бъде прикрепено към протокола без да бъде изрично гласувано на следващо заседание. От тази гледна точка може да разбирате писмото в имейла.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Затова гласуваме становището. А какво ще рече вие да гласувате становището на моята организация!? Т. е. аз нямам право да изразя становище на нашата организация ли?!

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Не, може, но няма как да стане част от протокола от заседанието на 31 май.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Къде го прочетохте това, че няма как да стане, като до сега е имало друга практика!? Прочетете колко становища са публикувани на сайта на ВСС. Имам своето мнение все пак.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: На сайта е друго, но към протокола да се включва от 31 май със следваща дата – не знам как може да стане. От тази гледна точка ми е възражението. Иначе свобода на словото на всеки – да. Нямам нищо против да имате становище по всеки един въпрос.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Разбира се – всеки приема критики, всеки има право да изрази своето мнение. Много благодаря за писмената подкрепа и неформално от много организации. Беше много неочаквано за мен. Благодаря ви.

Г-н Герон иска думата, заповядайте.

ЙОСИФ ГЕРОН: Предлагам в следващото или най-късно в по-следващото, заседание да се включи въпроса с отлагането на цели заседания в съдилищата. В последно време това започна да става епидемично явление и то, за съжаление, не само в СРС, където си е епидемично доста отдавна, но масово се отлагат цели заседания – съдията на семинар, съдията болен, съдията бил командирован пък си заминал и по 50-100 човека се разкарват. Обяснението, което се дава, че няма как да влезе друг, заместващ съдия, защото

имало случайно разпределение на делата. Това е нещо абсурдно и затова моля да се включи тази точка в следващ дневен ред.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, добре. Нужно е СЮБ да го формира като тема и да изпрати материали на имейла.

Относно имейлите – от много организации, конкретен пример е КСБ, и председателя иска да получава имейл, както и г-н Тодоров. Не мога да огранича само председателя да получава съобщенията на имейла, щом има желание и от представителя на организацията. Друг пример – САОСВ, г-н Николов е заявил няколко имейл-адреса за получаване на кореспонденцията за по-голямо удобство. Същият е и случая на ССЗБ – имат имейл на организацията и на г-н Ангелов като зам.-председател на организацията. Затова имейл-адресите са повече от организациите.

Предложения и въпроси за заседанието на 20 септември?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ще изпратя предложение по отношение на Наредба № 2 за разглеждане.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Изпращайте темите своевременно, за да не стават много за едно заседание. Включвам ги по хронологичен ред от получаването им.

Колеги, с това приключихме днешното заседание. Благодаря на нашите гости за това, че уважиха заседанието ни и участваха в дебатите.

Желая на всички приятна ваканция и ползотворна почивка.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 13:35 ч.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА

Протоколирал: /п/

Валентина Тесовска

технически сътрудник